

1. tertialrapport april 2026

Østre Toten kommune

[Se rapporten i digital version](#)

MERK! Eventuelle oppdatering av rapporten vil bli foretatt i webutgaven

Innledning

Kommunestyret har vedtatt at kommunedirektøren skal levere tertialrapporter for styringsdokumentet i 2026 med følgende hovedpunkter:

1. tertial: Økonomi, investeringer, økonomiplaniltak samt sykefravær.
2. tertial: Oppfølging politiske vedtak, oppfølging vedtatte mål, økonomi, investeringer og sykefravær.
3. tertial: Årsrapport. Samlet rapportering på handlingsprogram, økonomiplan og budsjett.

Med dette presenterer kommunedirektøren sin rapport for 1. tertial 2026.

Sammendrag

Økonomi

Totaloversikt: På overordnet nivå er det et merforbruk på 10 millioner kroner pr. april. Prognosen ved årsslutt tilsier et merforbruk på 4,4 millioner kroner.

Kommunalområdet for fellestjenester: I 1. tertial har kommunalområdet fellestjenester et merforbruk på 0,7 millioner kroner. Prognosen ved årsslutt er balanse.

Kommunalområdet for oppvekst og velferd: Etter 1. tertial har kommunalområdet et mindreforbruk på 4,4 millioner kroner. Prognosen ved årsslutt er et merforbruk på 1,7 millioner kroner.

Kommunalområdet for helse og mestring: Avvik hittil i år er 7,4 millioner kroner i merforbruk. Prognosen ved årsslutt er et merforbruk på 9,9 millioner kroner.

Kommunalområdet for samfunn og strategi: Resultat pr. 1. kvartal er et merforbruk på 5 millioner. Prognosen ved årsslutt er at området går i balanse.

Sykefravær

På overordnet nivå viser resultat per april 2026 et fravær på 10,9 % for hele kommunen, som er en forverring på 0,7 prosentpoeng fra samme periode i 2025.

Kommunalområdet for fellestjenester: Samlet sykefravær for kommunalområdet hittil i år er på 7,3 %. Dette er en del over samme periode i fjor, som var på 4,5 %.

Kommunalområdet for oppvekst og velferd: For kommunalområdet som helhet har sykefraværet økt sammenlignet med første tertial i 2025. Hittil i år er samlet fravær 10,8 %, mot 8,2 % på samme tidspunkt i fjor.

Kommunalområdet for helse og mestring: Kommunalområdet hadde ved første tertial et samlet sykefravær på 13,4 %. Dette er tilsvarende 1. tertial i fjor.

Kommunalområdet for samfunn og strategi: Kommunalområdet hadde i første kvartal et samlet sykefravær på 4,1 %, mot 9,0 % i 2024.

Økonomiplantiltak

Kommunalområdet for fellestjenester

Besparelser IKT er rapportert i egen sak i FSK 059/26 og KST 062/26:

- Workspace: Kommunen har ikke betalt for Workspace etter at Ikomm startsidene ble innført. Dette er en besparelse på 160 000 kroner. pr år.
- Telefonabonnementer: Aktive abonnement som ikke lenger er i bruk for ca. 350 000 kroner pr. år.
- Binding av Microsoft lisensene for 3 år gir 7 % rabatt, som gir en årlig gevinst på ca. 1 million kroner per år. I 2026 blir besparelsen 650 000 kroner.
- Citrix. Estimert besparelse på 1 100 000 kr i 2026.
- Det er også besparelser knyttet til avviklede servere i Fakkeldgården. Dette er noe vanskeligere å tallfeste da prismodellene som er brukt er meget komplekse i forhold til hvilke elementer prisen inkluderer. Dette er noe av målsettingen med skyreisen, å få kontroll på hva hver enkelt tjeneste koster og ikke måtte inkludere all omkringliggende infrastruktur kost.

Besparelser stillinger:

Vakant stilling som lærlingekoordinator hos tjenestområde HR er besatt internt og redusert fra 100 til 50 % stilling.

Tilsvarende reduksjon er gjort i den ansattes stilling hos tjenestområdet administrasjon.

Vakant stilling som virksomhetscontroller hos tjenestområdet for økonomi og styring er besatt internt og redusert fra 100 til 40 % stilling.

Den ansattes stilling hos tjenestområdet for kommunalmedisinske tjenester er redusert med 40 %.

Kommunalområdet for oppvekst og velferd

Kommunalområdet arbeider systematisk med vedtatte økonomiplantiltak. Flere tiltak er vurdert med høy risiko, da de enten er krevende å gjennomføre, gir noe usikker økonomisk effekt eller er avhengige av forhold som i begrenset grad kan styres av virksomheter og/eller tjenestområder. Dette innebærer behov for tett oppfølging gjennom hele året.

Tiltak som er gjennomført

Det er gjennomført enkelte strukturelle og driftsmessige tiltak som bidrar til bedre økonomisk kontroll. Blant annet er supplerende opptak i barnehage avviklet, og det er redusert bemanning i barnehager i tråd med antall barn (gjelder barnehageåret 2025/ 2026). Gjeldende struktur i barnehage og skole er videreført i tråd med det politiske vedtaket.

Tiltak som er under gjennomføring

En rekke tiltak er igangsatt og er i ulik grad under gjennomføring. Dette gjelder blant annet:

- reduksjon i vikarbruk og mer restriktiv bemanningspraksis - gjelder tjenesteområder for barnehage og skole
- tilpasning av bemanning til endringer i elevnedgang, som for eksempel reduksjon i ressurser i innføringsklasse
- reduksjon i IKT-utgifter i oppvekst og velferd - hovedsaklig knyttet til innsparinger på lisenser
- reduksjon i bruk av tolketjenester, kurs og kompetansetiltak
- begrensning av utgifter til støttetiltak og kjøp av tjenester
- arbeid med å redusere kostnader knyttet til fosterhjem og andre tiltak i barneverntjenesten
- oppfølging av inntektsutvikling og utbetalinger av tilskudd til private barnehager, innen barnehageområdet

Den uløste utfordringen i tjenesteområdene for barnehage og barn og familie er håndtert gjennom interne omprioriteringer og justeringer i begge tjenesteområdene, og er i hovedsak innarbeidet i budsjett. Samtidig er det fortsatt noe usikkerhet til realisering, der utviklingen i behov og brukergrunnlag vil være avgjørende for om tiltakene gir tilstrekkelig effekt gjennom året.

Det er kostnadsøkninger innen enkelte behovsstyrte tjenester, som sosialhjelpsoverføringer, barnevernstiltak og barnehagetilskudd, som følges tett opp. Effekten av tiltakene vil i større grad bli synlig etter 2. tertial.

Tiltak som ikke er iverksatt

Flere tiltak er planlagt gjennomført senere i året, og er derfor ikke igangsatt ennå. Dette gjelder blant annet:

- endringer i bemanningsnormer og ressursbruk i SFO
- justering av bemanning i tråd med elevnedgang og ressurstildeling til grunnskolene
- innsparinger av lønnsutgifter til læringssenteret i forbindelse med overgang til interkommunalt kompetansesenter
- reduksjon i videreutdanningstiltak der det foreligger eksisterende forpliktelser
- ytterligere reduksjon i bruk av eksterne konsulenttjenester i barneverntjenesten

Disse tiltakene er i hovedsak knyttet til oppstart fra nytt skole- og barnehageår, eller forutsetter nærmere avklaringer og tilpasninger.

Kommunalområdet for helse og mestring

Hjemmetjenesten

Tiltakene samlet sett viser en betydelig forventet innsparing, men med avvik fra plan. Reduksjon i vakante stillinger er gjennomført som forutsatt og gir full effekt. Samtidig er reduksjon i overtallighet kun delvis realisert, og kutt i tjenesteomfang har så langt gitt lavere effekt enn planlagt. Årsprognosen indikerer et samlet negativt avvik sammenlignet med opprinnelig mål. Samtidig er enkelte tiltak, som sommerbonus, nær planlagt nivå.

Tiltak:

- nedtak av vakante stillinger (oppnådd)
 - reduksjon i overtallighet (delvis gjennomført)
 - reduksjon i tjenestetimer (pågår, lav effekt så langt)
 - sommerbonus (nær planlagt nivå)
-

Tilrettelagte tjenester

Flere tiltak er gjennomført i tråd med budsjett, herunder bemanningsreduksjoner i enkelte avdelinger og reduksjon i hvilende natt. Omorganisering av avdeling 4 gir effekt, men med noe lavere årsvirkning enn forutsatt. Samtidig er det utfordringer med å realisere planlagte reduksjoner, særlig i avdeling 3 hvor tiltaket vurderes som vanskelig å gjennomføre uten å påvirke faglig forsvarlighet. Samlet sett er flere tiltak i rute, men enkelte større tiltak har redusert effekt.

Tiltak:

- endringer videreført fra 2025 (innarbeidet i budsjett)
 - omorganisering av avdeling 4 (gjennomført, redusert effekt)
 - reduksjon i bemanning avdeling 1 (gjennomført)
 - reduksjon i bemanning avdeling 5 (gjennomført)
 - reduksjon i hvilende natt (gjennomført)
 - forsøk på reduksjon i bemanning avdeling 3 (ikke fullt gjennomførbart)
 - økt tjenestebehov (avsatte midler ikke brukt, dekker øvrige avvik)
-

Institusjonstjenesten

Tiltakene knyttet til reduksjon i stillinger og justering av lønnsnivå er gjennomført, men delvis motvirket av tilbakeførte midler etter politisk vedtak. Bruk av TØRN og prioriteringsverktøy er etablert, men økt tjenestebehov har begrenset muligheten til å realisere full gevinst. Sommerbonus er innarbeidet, men det er usikkerhet knyttet til endelig effekt. Samlet vurderes tiltakene som i hovedsak gjennomført, men med begrenset netto innsparing.

Tiltak:

- nedtak av stillinger (gjennomført)
 - TØRN / prioriteringsverktøy (innført, begrenset effekt)
 - sommerbonus (innarbeidet, usikker effekt)
 - flytting av variabel lønn (gjennomført)
-

Kommunalmedisinske tjenester

Tiltaksbildet er sammensatt, med både overoppnådde og svakt realiserte tiltak. Vakante stillinger og utsatt utlysning gir høyere innsparing enn planlagt, mens reduksjon i helgestillinger og enkelte strukturelle tiltak har lavere effekt enn forventet. Økte kostnader knyttet til videreutdanning og sommerbonus trekker i motsatt retning. Samlet gir dette et variert bilde med både positive og negative avvik.

Tiltak:

- vakant stilling (delvis effekt)
- avvente utlysning (overopnådd effekt)
- reduksjon i helgestillinger (begrenset effekt)
- flytte dagsenter / samlokalisering (ikke effekt)
- redusert videreutdanning (merforbruk)
- sommerbonus (merforbruk, ikke budsjettet)
- 8.2-avtale leger/IKT-innsparing (ikke effekt)
- undersøkelsestakst fysioterapi (oppnådd)

Tildelingsområdet

Tiltak knyttet til overligger er under arbeid, men det er usikkerhet knyttet til måloppnåelse, og prognose tilsier høyere kostnader enn budsjettet.

Tiltak:

- reduksjon i overligger sykehus (under arbeid, usikker effekt)

Fellestiltak/overordnet

Tiltak på tvers av tjenesteområdene er delvis gjennomført. Rådgiverressurser er justert som forutsatt, mens enkelte effektiviseringstiltak fortsatt er under arbeid og uten dokumentert effekt så langt.

Tiltak:

- innsparing IKT (under arbeid, begrenset effekt)
- reduksjon i kontorutgifter (ikke effekt)
- flytting av rådgiverressurser (gjennomført)
- justering rådgiver i tjenesteområdet for kommunalmedisinske tjenester (gjennomført)
- økt brukerbetaling/Nav (delvis effekt)
- grunnbemanning (midler fordelt, ingen innsparingseffekt)

Nedenfor legges en mer skjematisk fremstilling:

Tjenesteområde	Tiltak	Status	Årsprognose/avvik	Vurdering
Hjemmetjenesten	Nedtak av vakante stillinger	Gjennomført	I tråd med plan	Oppnådd effekt
Hjemmetjenesten	Reduksjon i overtallighet	Delvis gjennomført	Negativt avvik	Lavere effekt enn planlagt
Hjemmetjenesten	Reduksjon i tjenestetimer	Pågår	Negativt avvik	Begrenset effekt hittil
Hjemmetjenesten	Sommerbonus	I rute	Nær plan	Følger planlagt nivå

1. tertialrapport April-2026

Tjenesteområde	Tiltak	Status	Årsprognose/avvik	Vurdering
Tilrettelagte tjenester	Endring videreført fra 2025	Gjennomført	I tråd med plan	Innarbeidet i budsjett
Tilrettelagte tjenester	Omorganisering av avdeling 4	Gjennomført	Mindre avvik	Redusert årsvirkning
Tilrettelagte tjenester	Red. bemanning avd. 1	Gjennomført	I tråd med plan	Oppnådd
Tilrettelagte tjenester	Red. bemanning avd. 5	Gjennomført	I tråd med plan	Oppnådd
Tilrettelagte tjenester	Red. bemanning avd. 3	Ikke fullt gjennomført	Negativt avvik	Faglig krevende å realisere
Tilrettelagte tjenester	Red. hvilende natt	Gjennomført	I tråd med plan	Oppnådd
Tilrettelagte tjenester	Økt tjenestebehov	Ikke brukt	Nøytral	Dekker øvrige avvik
Institusjon	Nedtak av stillinger	Gjennomført	Redusert effekt	Delvis motvirket av tilførte midler
Institusjon	TØRN / prioriteringsverktøy	I bruk	Begrenset effekt	Økt behov hindrer gevinstuttak
Institusjon	Sommerbonus	Innført	Usikker	Risiko for avvik
Institusjon	Flytting av variabel lønn	Gjennomført	I tråd med plan	Oppnådd
Kommunalmedisinske tjenester	Vakant stilling	Delvis	Mindre innsparing	Begrenset effekt
Kommunalmedisinske tjenester	Avvente utlysning	Gjennomført	Positivt avvik	Overoppnådd
Kommunalmedisinske tjenester	Red. helgestillinger	Delvis	Negativt avvik	Rekrutteringsutfordringer
Kommunalmedisinske tjenester	Flytte dagsenter	Ikke gjennomført	Negativt avvik	Avventer avklaringer
Kommunalmedisinske tjenester	Red. videreutdanning	Gjennomført	Merkostnad	Gir økte utgifter
Kommunalmedisinske tjenester	Sommerbonus	Delvis	Merkostnad	Ikke budsjettert

Tjenesteområde	Tiltak	Status	Årsprognose/avvik	Vurdering
Kommunalmedisinske tjenester	8.2 / IKT	Ikke effekt	Negativt avvik	Under arbeid
Kommunalmedisinske tjenester	Takst fysioterapi	Gjennomført	I tråd med plan	Oppnådd
Tildeling	Red. overliggere sykehus	Under arbeid	Usikker	Risiko for høyere kostnad
Felles	Innsparing IKT	Under arbeid	Negativt avvik	Ikke realisert effekt
Felles	Red. kontorutgifter	Ikke effekt	Negativt avvik	Ikke gjennomført
Felles	Rådgiver flyttet til HR	Gjennomført	I tråd med plan	Oppnådd
Felles	Justering rådgiver KMT	Gjennomført	I tråd med plan	Oppnådd
Felles	Økt brukerbetaling/N AV	Delvis	Mindre innsparing	Delvis effekt
Felles	Grunnbemanning	Gjennomført	Nøytral	Omfordeling av midler

Kommunalområdet for samfunn og strategi

Kommunalområdet har vedtak om å redusere IKT-kostnader med 150 000 kroner. Dette vil bli lagt som et osthøvelkutt for tjenesteområdene. I tillegg er vedtaket om investeringstilskudd til Kolbu idrettslag for bygging av ny hall utbetalt i henhold til kommunestyrevedtak.

Ansettelsekontroll

Ansettelseskontroll – 1. tertial 2026 (januar–april)

Om ansettelseskontrollen

Ansettelseskontrollen skal sikre en helhetlig og grundig vurdering før ledige stillinger eventuelt lyses ut. Ordningen bidrar til bedre ressursutnyttelse i kommunen, blant annet gjennom omplassering, bruk av overtallige og interne løsninger.

Per april 2026 er det registrert 40 innmeldinger i kommunens Forms-skjema, der ledere har dokumentert sine vurderinger i forbindelse med ledige stillinger.

Stillinger som ikke er utlyst

Som følge av ansettelseskontrollen er flere stillinger helt eller delvis løst uten ekstern utlysning:

- 85 % fagarbeiderstilling i tilrettelagte tjenester dekket gjennom overføring av overtallig
- 50 % fagarbeiderstilling i tilrettelagte tjenester dekket gjennom omplassering
- 50 % rådgiverstilling (skolekontoret): løst internt gjennom kombinasjon av arbeidsoppgaver (rådgiver arbeider 50/50 mellom skolekontoret og kommunalsjef)
- 11 % fagarbeiderstilling (hjemmetjenesten avdeling 1): frigjort i forbindelse med økning mot heltid for sykepleier
- 50 % konsulentstilling (tjenesteområde administrasjon): løst uten utlysning

Totalt utgjør dette 1,46 årsverk fagarbeider samt 1,0 årsverk innen rådgiver- og konsulentfunksjoner, helt eller delvis spart gjennom alternative løsninger.

Økonomisk effekt

Beregningene er basert på garantilønn inkludert sosiale kostnader, med maksimal ansiennitet:

- fagarbeider: ca. 705 000 kroner per årsverk
- rådgiver: ca. 820 000 kroner per årsverk
- konsulent/spesialkonsulent: ca. 820 000 kroner per årsverk

Grovt beregnet gir dette følgende besparelser i perioden:

- 1,46 årsverk fagarbeider i 9 måneder: ca. kr 772 000
- 0,5 årsverk rådgiver i 10,5 måneder: ca. kr 360 000
- 0,5 årsverk konsulent i 10,5 måneder: ca. kr 360 000

Samlet estimert besparelse: ca. 1 492 000 kroner.

Utlysninger – sammenligning med året før

Antall stillingsutlysninger så langt i 2026 sammenlignet med samme periode i 2025:

- 2026 (per april): 79 stillingsannonser
 - 72 eksterne
 - 7 interne
- 2025 (samme periode): 90 stillingsannonser
 - 85 eksterne
 - 5 interne

Dette viser en reduksjon i antall utlysninger, særlig eksterne, sammenlignet med året før.

Erfaringer så langt

HR gjør følgende overordnede erfaringer fra arbeidet med ansettelseskontrollen:

- Kommunen mangler per i dag et helhetlig system for innrapportering av overtallighet. Det er etablert et eget skjema for dette, som vil bli delt ut til ledere for utfylling månedlig.
- Ledere tar oftere kontakt med HR for å drøfte vurderinger før en eventuell utlysning. Det sees et særlig potensial for videre utvikling innen tjenesteområde skole.
- HR har inntrykk av at det er flere interne søkere på stillinger enn tidligere.
- Det er en økt bevissthet rundt ansettelseskontrollen blant lederne, men praksis varierer. Det er fortsatt forbedringspotensial, blant annet knyttet til bruk av standardiserte løsninger uten tilstrekkelig vurdering.

Kommunens arbeid med sykefravær

Akkumulert sykefravær så langt i 2026 er høyere enn tilsvarende periode i 2025. Sykefraværet har økt fra 10,17% i 2025 til 10,87% i 2026. Økningen er i hovedsak knyttet til langtidsfraværet, som har økt fra 7,82 % hittil i 2025 til 8,22 % i 2026.

Korttidsfraværet viser samtidig en svak positiv utvikling sammenlignet med samme periode i fjor. Hittil i år er korttidsfraværet 2,65 %, mot 2,76 % i 2025. Dette kan indikere at arbeidet med nærvær, arbeidsmiljø og tidlig oppfølging har effekt på det kortvarige fraværet, samtidig som langtidsfraværet representerer den største utfordringen i tiden fremover.

Sykefravær er et komplekst fenomen som ofte påvirkes av flere ulike faktorer som virker sammen. Derfor er systematisk kartlegging av årsaksforhold avgjørende for å sikre at tiltakene som iverksettes er målrettede og treffsikre. Samtidig er det viktig å belyse at arbeid med sykefravær ikke kan fikses med et kortvarig prosjekt, men må bestå av kontinuerlig og strukturert arbeid over tid.

I 2025 ble arbeidet med det politiske vedtaket om 1 prosent reduksjon i sykefraværet fullført. Innsatsen i 2026 og videre må sees som en videreføring av kommunens langsiktige og systematiske arbeid med forebygging og nærværarbeid.

Det er politisk vedtatt i desember 2025, å etablere prosjektstyrt arbeid med sykefravær i enheter med høyt fravær. Hensikten er å redusere sykefraværet gjennom systematisk arbeid. Det skal gjennomføres analyser av årsaksforhold og iverksette målrettede, forebyggende tiltak. Det er plukket ut tre virksomhetsområder for dette vedtaket, arbeidet er organisert og eies av HR og drives i samarbeid med virksomhetsledere og tjenesteområdeledere og forankres i partssamarbeidet.

Parallelt gjennomføres det tiltak for å strukturere og utvikle hele kommunens arbeid med sykefravær. Dette omfatter blant annet videreutvikling av en helhetlig strategi for sykefravær, gjennomgå og forbedre rutiner. Det er også utviklet en plan for kompetanseheving av ledere. HRs rolle i den operative oppfølgingen dreies samtidig fra en generell tilnærming til mer målrettet bistand der behovet er størst, noe som legger til rette for mer grundig støtte i enkeltsaker. I tillegg skal bruk av ekspertbistand og andre relevante virkemidler fra NAV vurderes fortløpende.

Østre Toten kommune har i år gjennomført 10-faktor medarbeiderundersøkelsen. Resultatene gir innsikt i forhold som påvirker motivasjon, prestasjon og arbeidsmiljø, og synliggjør både styrker og utviklingsområder i organisasjonen. Dette gir et godt kunnskapsgrunnlag for videre arbeid, og danner utgangspunkt for dialog og oppfølging i arbeidsmiljøutvalg og personalgrupper. Gjennom dette arbeidet settes det fokus på faktorer som bidrar til økt motivasjon, trivsel og trygghet, som igjen er sentrale for å understøtte nærvær og «Tillit på Toten».

Kommunestruktur Toten/Gjøvik

Kommunestrukturprosessen Toten/Gjøvik har i 1. tertial 2026 vært inne i siste fase i henhold til vedtatt framdriftsplan. Arbeidet bygger på tidligere kommunestyrevedtak i Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik, der det ble vedtatt å utrede mulig kommunesammenslåing mellom de tre kommunene. Prosessen har vært gjennomført i fire faser, der hver fase har blitt avsluttet med politisk behandling og vurdering av om arbeidet skulle videreføres eller avsluttes.

I 1. tertial har hovedaktiviteten vært knyttet til fase 4. Fasen har omfattet informasjon til innbyggere og ansatte om den fremforhandlede intensjonsavtalen, det samlede kunnskapsgrunnlaget og gjennomføring av rådgivende folkeavstemning. Den rådgivende folkeavstemningen ble gjennomført i perioden 22. april til 29. april 2026. I Østre Toten var valgdeltakelsen 75,9 prosent. Av de avgitte stemmene i Østre Toten stemte 32,3 prosent ja, 66,3 prosent nei og 1,4 prosent blankt. Samlet valgdeltakelse i de tre kommunene var 68,4 prosent.

Ansaret for gjennomføring og informasjon om den rådgivende folkeavstemningen har vært lagt til kommunedirektøren. Det er utarbeidet kommunikasjonsplan, gjennomført informasjonsarbeid i flere kanaler, sendt ut informasjon til stemmeberettigede og gjort kunnskapsgrunnlaget tilgjengelig på den felles nettsiden skalvislaosssammen.no. Arbeidet har hatt som formål å sikre at innbyggere med stemmerett fikk korrekt og tilstrekkelig informasjon til å kunne ta et begrunnet valg. Det er også gitt informasjon til ansatte om prosessen, intensjonsavtalen og betydningen av en eventuell sammenslåing.

Kommunestyret behandlet i mai 2026 sak om videre håndtering av kommunestrukturprosessen etter gjennomført fase 4. Saken omhandlet resultatet av den rådgivende folkeavstemningen, den fremforhandlede intensjonsavtalen og endelig vurdering av mulig sammenslåing mellom Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik kommuner. Kommunedirektøren fremmet ikke egen innstilling, men la fram alternative forslag til vedtak for henholdsvis avslutning av prosessen og søknad om kommunesammenslåing.

Det samlede arbeidet har gitt et omfattende kunnskapsgrunnlag om utfordringsbildet for kommunene, mulige virkninger av en sammenslåing, lokaldemokrati, tjenester, økonomi, investeringer, eiendomsskatt, kommunale avgifter, interkommunalt samarbeid og konsekvenser for ansatte. Prosessen har også gitt erfaringer med politisk og administrativ samhandling mellom de tre kommunene, partssamarbeid, medvirkning og felles kommunikasjon.

Østre Toten kommune har ført prosjektrengskapet for kommunestrukturprosessen. I kommunestyresaken i februar 2026 ble det orientert om et regnskap for 2025 med totale kostnader på 1,775 millioner kroner, mottatt tilskudd på 2,650 millioner kroner og et avsatt mindreforbruk på 0,875 millioner kroner. For fase 3 og 4 ble det vedtatt en budsjettramme på 2,5 millioner kroner. Innenfor dette lå blant annet budsjett for rådgivende folkeavstemning og informasjonstiltak. Kostnadene for fase 3 og 4 har vært innenfor vedtatt budsjettramme, og at det ligger an til et regnskapsresultat i balanse for kommunestrukturprosessen.

Budsjettrammer 2027–2030

Kommunedirektøren har i forbindelse med 1. tertialrapport 2026 gjort en foreløpig vurdering av rammene for kommende handlingsprogramperiode. Formålet er å gi kommunestyret et oppdatert grunnlag for å vurdere den økonomiske situasjonen og gi eventuelle ytterligere styringssignaler til kommunedirektøren, ut over det som allerede er vedtatt i økonomiplanen for 2026 til 2029. Arbeidet med handlingsprogrammet for 2027 til 2030 vil fortsette fram mot ordinær behandling, men kommunedirektøren vurderer at den økonomiske situasjonen tilsier at hovedretning og nødvendige tilpasninger må drøftes allerede nå.

Rammene for handlingsprogrammet 2027 til 2030 må utarbeides med utgangspunkt i et fortsatt stramt økonomisk handlingsrom. KS peker i [Status Kommune 2026](#) på at mange kommuner står i krevende omstillinger, med press på økonomi, kompetanse, demografi, ressurskrevende tjenester og behov for å hente ut gevinster av digitalisering. Dette bildet er tydelig gjenkjennbart for Østre Toten kommune. Regnskapet for 2025 viser et negativt netto driftsresultat. Disposisjonsfondet er redusert, og ligger under kommunens handlingsregel. Samtidig viser utviklingen økte kostnader innen blant annet ressurskrevende tjenester, legetjenester, private barnehager og grunnskole.

Kommunedirektøren vurderer derfor at arbeidet med rammene for 2027 til 2030 må bygge på en tydelig forutsetning om at ordinær drift skal tilpasses varige inntekter. Det vil kreve prioriteringer, strukturendringer og videre arbeid med tjenesteutvikling, forebygging, digitalisering og samarbeid. Målet er å sikre økonomisk bærekraft, samtidig som kommunen fortsatt skal levere gode og forsvarlige tjenester til innbyggerne.

Nedenfor vises en tabell med endringer i rammer fra regnskapsåret 2025 til vedtatt budsjett for 2026, og videre til rammene som følger av økonomiplanen for 2027. Tabellen viser endringene fordelt på kommunalområdene. Tallene i tabellen er i millioner kroner.

Fra 2025 foreslo kommunedirektøren en innsparing på 32,2 millioner kroner i driften. I kommunestyrets budsjettvedtak for 2026 ble det politisk besluttet å styrke enkelte tjenester med 9 millioner kroner sammenlignet med kommunedirektørens forslag. Budsjettvedtaket for 2026 innebærer dermed en samlet innsparing på 23,2 millioner kroner sammenlignet med driftsnivået i 2025.

Kommunestyrets vedtak for 2026 påvirker også rammene for 2027. I økonomiplanen ligger det en ytterligere innsparing på 7 millioner kroner fra 2026 til 2027. Det er verdt å merke seg at styrkingen av Oppvekst og velferd med 3 millioner kroner til grunnbemanning i grunnskolen og økt ramme til Helse og mestring som følge av statsbudsjettet, kun gjelder 2026. Dette betyr at kommunalområdene må redusere driften tilsvarende i 2027, dersom det ikke gjøres nye politiske prioriteringer i handlingsprogrammet for 2027 til 2030.

Samlet innebærer dette at kommunestyret allerede har vedtatt en rammereduksjon i kommunalområdenes drift på 30,2 millioner kroner fra 2025 til 2027.

Rammeendringene i forhold til drift 2025

Kommunalområde	Kommune-direktørens forslag til budsjett 2026	Vedtak 2026	Rammereduksjon 2025-2026	Endring fra 2026 Vedtak 2027
Fellestjenester	-1,0		-2,7	
* Reduserte IKT kostnader (må fordeles)		-0,15		-0,2
* Reduksjon administrative ressurser		-1,50		-1,5
Oppvekst og velferd	-14,4		-10,4	
* Oppretholde skolestruktur		3,50		3,5
* Opprethold Vilberg Barnehage		0,50		0,5
* "Grunnbemannning" grunnskole		3,00	2,4	-3,0
* Reduserte IKT kostnader (må fordeles)		-0,60		-0,6
Helse og mestring	-16,4		-12,0	
* Økt ramme (statsbudsjettet)		5,00		-5,0
* Reduserte IKT kostnader (må fordeles)		-0,60		-0,6
Samfunn og strategi	-0,4		-0,6	
* Reduserte IKT kostnader (må fordeles)		-0,15		-0,2
Sum	-32,2	9,0	-23,2	-7,0

For 2026 har kommunestyret vedtatt et netto driftsresultat på 8,5 millioner kroner. For å oppnå dette resultatet må det iverksettes ytterligere tiltak i 2026. Disse tiltakene omtales nærmere i kapitlet om forslag til budsjettjusteringer og endringer i drift 2026. Kommunedirektøren har i prognosen lagt til grunn at det gjennomføres innsparingstiltak med effekt på 7,2 millioner kroner i 2026. Dette er nødvendig for at årsprognosen for 2026 skal kunne ligge på samme nivå som vedtatt budsjett.

I tillegg til allerede vedtatte innsparinger foreslår kommunedirektøren at det i arbeidet med handlingsprogrammet for 2027 til 2030 legges til grunn en videre varig innsparing på 40 millioner kroner fra 2027. Dette må sees i sammenheng med målet om å redusere bemanningen tilsvarende om lag 40 stillinger. Det foreslås også at innsparingstiltakene i 2026 brukes som et kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet, særlig når det gjelder erfaringer med stillingsstopp, ansettelseskontroll og vakanser.

Kommunedirektørens nye forslag til rammer for 2027 gir et netto driftsresultat på om lag 21 millioner kroner. Dette er en klar forbedring sammenlignet med vedtatt budsjett for 2026, men det er fortsatt lavere enn kommunens økonomiske mål. For å oppnå et netto driftsresultat på 1,75 prosent av brutto driftsinntekter, må overskuddet være om lag 28 millioner kroner. Kommunedirektøren vurderer derfor at rammene for 2027 representerer et nødvendig første steg, men at kommunen må arbeide videre for å oppnå handlingsregelen i 2028 og videre i planperioden.

Demografiske endringer i perioden 2027 til 2030 vil påvirke kostnadene ved å drive kommunen. Endringene i befolkningssammensetningen påvirker kommunens utgiftsbehov, og dermed også hvordan ressursene bør fordeles mellom kommunalområdene. Når antallet innbyggere i enkelte aldersgrupper går ned, må ressursbruken på sikt reduseres der behovet blir lavere. Når antallet innbyggere i andre aldersgrupper øker, må ressursbruken vurderes økt der tjenestebehovet øker.

Med bakgrunn i prognoser og modeller fra KS legger kommunedirektøren foreløpig til grunn en årlig omfordeling på 5 millioner kroner fra Oppvekst og velferd til Helse og mestring i planperioden. Tilsvarende omfordeling ble også lagt inn i 2026. Dersom denne forutsetningen videreføres, vil det samlet være omfordelt 25 millioner kroner mellom disse to kommunalområdene innen 2030. Et sentralt spørsmål i det videre arbeidet blir om denne omfordelingen er tilstrekkelig til å møte endringene i befolkningens behov.

1. tertialrapport April-2026

Som del av arbeidet med handlingsprogrammet for 2027 til 2030 foreslår kommunedirektøren at det etableres et eget prosjekt med mål om å redusere bemanningen tilsvarende om lag 40 stillinger. Dette er et varig omstillingsprosjekt for planperioden, og må skilles fra de umiddelbare tiltakene som iverksettes i 2026 for å sikre budsjettbalanse innværende år.

Prosjektet skal bygge på KOSTRA-analyser, økonomiske analyser, vurdering av kommunens tjenestenivå og konkrete vurderinger av hvilke stillinger og oppgaver som kan reduseres. Reduksjonene må gjennomføres på en måte som gjør at kommunen fortsatt ivaretar lovpålagte minimumskrav og krav til forsvarlige tjenester. Prosjektet skal ikke gjennomføres som en lik prosentvis reduksjon i alle kommunalområder. Det må gjøres konkrete vurderinger av risiko, tjenestekonsekvenser, arbeidsmiljø og økonomisk effekt.

Erfaringene fra stillingsstopp, ansettelseskontroll og vakanser i 2026 skal brukes som kunnskapsgrunnlag i prosjektet. Stillinger som blir stående vakante i 2026, skal vurderes særskilt med tanke på om oppgavene kan omfordeles, effektiviseres, løses på annen måte eller tas varig ut av organisasjonen. Dette vil gi kommunen et bedre grunnlag for å vurdere hvilke reduksjoner som er realistiske, og hvilke konsekvenser de ulike tiltakene vil ha.

Rammene for 2027 til 2030 innebærer at kommunalområdene må arbeide videre med strukturendringer, endret organisering, samarbeid, digitalisering, redusert ressursbruk og tydeligere prioritering av lovpålagte oppgaver. Dette vil kunne føre til endringer i tjenestetilbudet, lavere kapasitet på enkelte områder og strengere prioriteringer. Kommunedirektøren vurderer likevel at dette er nødvendig for å sikre økonomisk bærekraft og et realistisk handlingsprogram for planperioden.

Budsjettammer for neste planperiode

	Rammer 2026	Justeringer (I) (Bilhold fordelt ut i drift)	Prognoseavvik 2026, 1 tertial	Prognose forbruk 2026	Effekt av KST vedtak 2026 inn i 2027	Innsparing 2027	Økonomiplan Rammer 2027	Økonomiplan Rammer 2028	Økonomiplan Rammer 2029	Økonomiplan Rammer 2030
KO Fellestjenester	87 790	177		87 967	-1 650	-1 600	84 717	84 717	84 717	84 717
KO Oppvekst og velferd	486 372	179	1 720	488 271	400	-16 000	467 671	457 671	442 671	422 671
KO Helse og mestring	493 194	4 244	9 850	507 288	-5 600	-18 000	488 688	498 688	513 688	533 688
KO Samfunn og strategi	93 417	0		93 417	-150	-4 400	88 867	88 867	88 867	88 867
SUM	1 160 773	4 600	11 570	1 176 943	-7 000	-40 000	1 129 943	1 129 943	1 129 943	1 129 943

Prognosen for 2026 med foreslåtte tiltak ligger på 1 176 millioner kroner. For at prognosen skal inntreffe, må det gjennomføres innsparinger på 7,2 millioner kroner gjennom tiltak i 2026. I tillegg ligger det inne 7 millioner kroner i innsparing fra 2026 til 2027, med bakgrunn i tidligere vedtak i kommunestyret. Når det i tillegg legges til grunn en varig innsparing på 40 millioner kroner fra 2027, gir dette forslag til budsjettammer for kommunalområdene i planperioden 2027 til 2030. Alle tall er i 2026-kroner.

Innsparingene som er fordelt på kommunalområdene i den foreløpige rammen, er et forslag basert på tilgjengelige tall, foreløpige analyser og teoretiske beregninger. Fordelingen vil bli arbeidet videre med fram mot endelig forslag til handlingsprogram. Det må forventes endringer når kommunedirektøren har gjennomført nærmere analyser av tjenestenivå, bemanning, lovkrav, organisering og faktisk mulighet for å redusere kostnader.

Driftsrammen reduseres videre for alle kommunalområdene fra 2026 til 2027 med til sammen 47 millioner kroner fra driftprognosen for 2026. Ut over i økonomiplanperioden hensyntas også demografiske endringer og endringer i utgiftsbehov. For kommunalområdene er det behov for betydelige omstillinger og omprioriteringer. Spesielt gjelder dette færre skolebarn og flere eldre.

I praksis betyr dette strukturendringer innenfor tjenesteområdene. I tillegg er det viktig at prosessene og framdriften på de interkommunale samarbeidene fortsetter og utvikles. Dette innebærer samarbeid om flere tjenester som kan legges i interkommunale samarbeid.

Det vil også ses nærmere på muligheter for økt fleksibilitet og bedre utnyttelse av personell og lokaler. Tidlig innsats og godt samarbeid med foresatte og frivillige vil fortsatt være sentralt i tjenesteutviklingen.

For å møte utfordringene i planperioden vil det bli vurdert tiltak som endret oppgavefordeling, økt bruk av velferdsteknologi og tilpasning av tjenestetilbudet til behov. Det skal samtidig legges til rette for gode tjenester til brukerne.

Kommunen har vedtak om å redusere IKT-kostnader. Det vil derfor bli gjort konkrete tiltak, som vil bety at tjenestetilbudet og vår egen organisering må struktureres annerledes.

Flere kommunalområder har høyere prisvekst på varer og tjenester som kjøpes inn, enn det som kompenseres gjennom deflator. Dette gjør at det må vurderes konkrete tilbud, som enten skal reduseres eller fases ut. Dette krever at kommunalområdene må gjøre gode prioriteringer, både hva gjelder det lovpålagte og det som er forebyggende.

Kommunen har de siste årene fått økte krav til oppfølging gjennom lovverk. Dette vil kreve økt bemanning, uten at det tilføres overføringer fra staten. Det er også et større vedlikeholdsetterslep på kommunale bygg og veier, som vil kreve oppmerksomhet fremover. Samtidig er det store forventninger til hva kommunen skal levere av tjenester på disse områdene.

Det er planlagt for økte investeringer og husleier (Silogata, Bygdelab, næringsssenter mv.), som skal finansieres i årene fremover. Det vil påvirke FDV-kostnadene (forvaltning, drift og vedlikehold), samt finanskostnadene ved investeringene. Gevinsten må hentes ut i drift fra kommunalområdene,

For perioden 2027–2030 innebærer dette at det må gjøres realistiske vurderinger av hvilke tiltak som kan videreføres, hvilke som har varig effekt, og hvor det er behov for justerte rammer. Det er særlig viktig å sikre at framtidige budsjettammer bygger på faktisk tjenestebehov og gjennomførbare tiltak, slik at økonomiplanen blir mer realistisk og styringsdyktig.

De foreløpige KOSTRA-tallene for 2025 viser et teoretisk innsparingspotensial i kommunens drift sammenlignet med KOSTRA-gruppe 7. Det samlede teoretiske innsparingspotensialet er beregnet til 32,6 millioner kroner. Dette tallet består både av områder der Østre Toten kommune ligger over gjennomsnittet i KOSTRA-gruppen, og områder der kommunen ligger under gjennomsnittet. Positive tall viser områder der kommunen har et beregnet innsparingspotensial sammenlignet med gruppen. Negative tall viser områder der kommunen driver med lavere kostnader enn sammenlignbare kommuner.

KOSTRA-tallene må brukes med varsomhet. De gir ikke alene svar på hvilke tiltak som bør gjennomføres, eller hvor det er mulig å redusere bemanning. Tallene gir likevel et viktig utgangspunkt for videre analyse. Kommunedirektøren vil derfor arbeide videre med mer detaljerte analyser basert på kommunens egne regnskapsdata, tjenestedata og bemanningsdata. Formålet er å se nærmere på hvor merforbruket er ført, hvilke tjenester som skiller seg ut, og hvilke konkrete driftstilpasninger og stillingsreduksjoner som kan gjennomføres innenfor lovens minimumskrav og krav til forsvarlighet.

Tabellen nedenfor viser det foreløpige teoretiske handlingsrommet sammenlignet med KOSTRA-gruppe 7 og sammenlignbare kommuner.

1. tertialrapport April-2026

	Vestre Toten	Gjøvik	Gran	Ringsaker	Stange	Kostragruppe 07
■ Grunnskole	-7,2	12,9	2,7	-10,6	0,1	14,9
■ Pleie og omsorg	26,8	-33,5	-19,4	9,5	-0,7	-3,1
■ Barnevern	-7,0	16,5	17,3	6,9	-4,9	0,7
■ Barnehage	0,9	9,6	11,7	2,1	6,2	7,9
■ Kommunehelse	15,5	21,2	15,3	25,0	23,9	19,7
■ Sosiale tjenester	3,6	0,8	-5,8	0,5	-7,8	-0,5
■ Kultur og idrett	-5,6	-21,0	1,6	-18,2	-2,1	-11,8
■ Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	0,3	-9,4	0,2	-9,7	-2,8	-4,8
■ Adm, styring og fellesutgifter	8,9	5,4	17,9	23,7	-6,5	19,7
► ■ Andre områder	-21,1	-11,9	-25,6	-14,4	-4,9	-10,1
Totalt	15,2	-9,5	15,9	14,7	0,5	32,6

Forslag til budsjettjusteringer og endringer i drift 2026

Behov for umiddelbare tiltak for å sikre økonomisk balanse

Østre Toten kommune står i en krevende økonomisk situasjon. 1. tertial viser at kommunen fortsatt har et driftsnivå som er for høyt sett opp mot vedtatte rammer og forventede inntekter. Selv om det over tid er arbeidet med omstilling, effektivisering og strukturendringer, viser utviklingen at dette ikke er tilstrekkelig for å sikre økonomisk balanse i 2026 og et bærekraftig nivå inn i handlingsprogrammet for 2027 til 2030.

For 2026 har kommunestyret vedtatt et netto driftsresultat på 8,5 millioner kroner.

Kommunedirektøren vurderer at det må iverksettes ytterligere tiltak allerede etter 1. tertial for at dette resultatet skal kunne nås. Det er ikke tilstrekkelig å avvente den ordinære budsjettprosessen for 2027. Tiltakene må settes i gang nå, og effekten må tas ut fortløpende gjennom resten av året.

Kommunedirektøren legger i prognosen for 2026 inn en forutsetning om innsparinger på 7,2 millioner kroner i 2026. For å ha tilstrekkelig handlingsrom til å sikre budsjettbalanse, foreslås det at kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å iverksette nødvendige tiltak for å redusere driftsnivået. Dette gir rom for å håndtere usikkerhet i prognosene og sikre at tiltakene får tilstrekkelig effekt.

Tiltakene i 2026 handler først og fremst om å redusere løpende utgifter, hindre nye kostnadsøkninger og sikre at kommunen ikke binder opp midler gjennom nye ansettelser eller økt bruk av overtid, vikarer og ekstrahjelp. Prosjektet med reduksjon av 40 stillinger er et mer langsiktig og varig arbeid som skal inngå i grunnlaget for handlingsprogrammet for 2027 til 2030.

Samtidig vil det være en tydelig sammenheng mellom tiltakene i 2026 og det videre arbeidet med varige reduksjoner. Erfaringene fra skjerpet ansettelseskontroll, stillingsstopp og vakanser i 2026 skal brukes som kunnskapsgrunnlag i arbeidet med å vurdere hvilke stillinger og oppgaver som kan reduseres varig

fra 2027. Stillinger som blir stående vakante i 2026, skal derfor vurderes særskilt med tanke på om oppgavene kan omfordeles, effektiviseres, løses på annen måte eller tas varig ut av organisasjonen.

Det vises til kommunedirektørens tidligere vurderinger og forslag til tiltak for å sikre økonomisk balanse, herunder forslag som innebar enkelte strukturendringer. Disse tiltakene ble ikke vedtatt i den politiske behandlingen av budsjett og økonomiplan 2026 til 2029. Når strukturelle grep ikke er vedtatt, må kommunen i større grad vurdere tiltak som kan tilpasse kostnadsnivået innenfor eksisterende organisering.

En betydelig andel av kommunens samlede utgifter er knyttet til lønn og bemanning. Det betyr at det ikke er mulig å oppnå nødvendig økonomisk effekt uten at bemanning, oppgavefordeling, vikarbruk, overtid og tjenestenivå vurderes særskilt. Kommunedirektøren vurderer derfor at det må innføres strammere styring av bemanningskostnadene allerede i 2026.

Til informasjon viser tabellen nedenfor antall årsverk i stillingsbudsjettet for 2026, fordelt på kommunalområde og tjenesteområde.

	Årsverk	Andel
Fellestjenester	40,0	3,9 %
Helse og mestring	441,5	43,4 %
Oppvekst og velferd	408,4	40,1 %
Samfunn og strategi	125,7	12,4 %
Totalsum	1015,6	100 %

Tiltak som foreslås i 2026

Ansettelseskontrollen skjerpes ytterligere. Ledige stillinger skal ikke lyses ut før det er vurdert om oppgavene kan løses på annen måte, om stillingen kan holdes vakant, om arbeid kan omfordeles, eller om det finnes overtallige eller interne ressurser som kan benyttes. Vurderingen skal dokumenteres før eventuell utlysning.

Det innføres stillingsstopp for stillinger som ikke er direkte nødvendige for å ivareta lovpålagte tjenester på et forsvarlig nivå. Unntak skal begrunnes særskilt og vurderes samlet. Formålet er å unngå at enkeltstående ansettelser svekker muligheten til å nå nødvendig samlet reduksjon i 2026 og samtidig redusere driftsnivået inn mot 2027.

Det innføres en meget restriktiv praksis for bruk av overtid, ekstrahjelp og vikarer. Slik bruk skal bare godkjennes der det er nødvendig for å ivareta liv, helse, sikkerhet, beredskap, lovpålagte minimumskrav eller annen kritisk drift. Overtid, vikarbruk og ekstrahjelp skal ikke brukes for å opprettholde dagens tjenestenivå dersom tjenestenivået kan tilpasses innenfor lovens minimumskrav og krav til forsvarlige tjenester.

Tiltakene vil få konsekvenser. Det må forventes endringer i tjenester, redusert kapasitet, strengere prioriteringer, lengre saksbehandlingstid på enkelte områder og mindre rom for oppgaver som ikke er direkte nødvendige for å ivareta lovpålagte tjenester. Lovkrav og forsvarlighetskrav skal fortsatt ivaretas, men tiltakene vil utfordre faglige standarder, etablerte forventninger hos tjenestemottakere, ansatte og ledere.

Arbeidet skal gjennomføres innenfor gjeldende lov- og avtaleverk, med nødvendig involvering av tillitsvalgte og vernetjenesten. Det skal gjennomføres risikovurderinger der tiltak kan ha vesentlige konsekvenser for tjenestekvalitet, arbeidsmiljø eller brukere. Kommunedirektøren vil rapportere på framdrift, effekt og risiko i videre rapportering til kommunestyret.

Sammenheng med handlingsprogrammet for 2027 til 2030

Kommunedirektøren foreslår at det etableres et eget prosjekt med mål om å redusere samlet bemanning tilsvarende om lag 40 stillinger fra 2027. Reduksjonen skal så langt som mulig gjennomføres gjennom naturlig avgang, vakanser, omplassering og intern ressursutnyttelse på tvers av kommunalområdene. Prosjektet skal ikke gjennomføres som en mekanisk fordeling av innsparingskravet, men bygge på konkrete vurderinger av tjenestebehov, lovkrav, forsvarlighet, risiko og økonomisk effekt.

Prosjektet skal bygge på KOSTRA-analyser, økonomiske analyser, vurdering av kommunens tjenestenivå og konkrete vurderinger av hvilke stillinger og oppgaver som kan reduseres. Reduksjonene skal gjennomføres på en måte som gjør at kommunen fortsatt ivaretar lovpålagte minimumskrav og krav til forsvarlige tjenester.

Varige tiltak som krever politisk behandling, legges fram som en del av kommunedirektørens forslag til budsjett 2027 og handlingsprogram for 2027 til 2030, eller som egne saker dersom det er behov for politisk avklaring før dette.

Forslag til vedtak som innarbeides i saken

Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å iverksette nødvendige tiltak for å redusere driftsnivået med 7,2 millioner kroner i 2026, slik at kommunen opprettholder netto driftsresultat for 2026 på 8,5 millioner kroner.

Fullmakten omfatter blant annet skjerpet ansettelseskontroll, stillingsstopp for stillinger som ikke er direkte nødvendige for å ivareta lovpålagte tjenester på forsvarlig nivå, redusert bruk av overtid, vikarer og ekstrasjelp, omfordeling av arbeidsoppgaver, intern omplassering og reduksjon eller utsettelse av oppgaver som ikke er lovpålagte eller driftskritiske.

Kommunestyret ber kommunedirektøren etablere og gjennomføre et arbeid med mål om å redusere samlet bemanning tilsvarende om lag 40 stillinger fra 2027. Reduksjonen skal så langt som mulig gjennomføres gjennom naturlig avgang, vakanser, omplassering og intern ressursutnyttelse.

Kommunestyret forutsetter at tiltakene gjennomføres med nødvendig risikovurdering, involvering av tillitsvalgte og vernetjenesten, og innenfor kravene til forsvarlige tjenester og et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

Kommunedirektøren rapporterer om framdrift, økonomisk effekt og konsekvenser i 2. tertialrapport 2026, og tidligere dersom det oppstår forhold som krever politisk avklaring.

I vår prognose for 2026 har vi medregnet at vi skal spare 7,2 millioner ut året i stillinger eller andre tiltak. Dette ligger inne i prognosen som mindreforbruk på fellesområdet utgifter. Ettersom innsparingen skjer vil budsjettrammene tilpasses for kommunalområdene.

Utgifter til bilhold ble til og med 2025 ført på sentralt ansvar i kommunen og ikke fordelt ut. Fra 2026 blir utgiftene ført på de aktuelle tjenestene og ansvarene innenfor kommunalområdene. Endringene gir ingen resultateffekt. Budsjett som overføres til kommunalområdene for 2026 er 4 600 000 kroner.

En 100 % stilling overføres fra kommunalområdet for helse og mestring til kommunalområdet for samfunn og strategi, for å ivareta fagområdet folkehelsearbeid og kommunens lovpålagte oppgaver innenfor dette området. Helårsvirkning i 2026. Ingen resultateffekt. Dette er beregnet til 1 million kroner.

Justering av budsjetttrammer for kommunalområdene på grunn av endringer i aktivitetsforutsetninger

Økonomistatus for kommunalområdene for helse og mestring og oppvekst og velferd viser at det er behov for å øke budsjetttrammene. Endringer på finansieringssiden er gjort med utgangspunkt i KS sin prognosefil, som viser anslag på rammetilskudd og skatt.

Oppdaterte anslag for vertskommunetilskudd har vi fått fra Helsedirektoratet, og nedjustering av integreringstilskudd skyldes et lavere antall bosettinger enn opprinnelig forutsatt. Det er også gjort nye vurderinger av finanskostnader som medfører behov for budsjettendringer.

Kommunedirektøren foreslår at driftsbudsjettet justeres for beregnede utgifter og inntekter som kommer i tillegg til allerede vedtatt budsjett for 2026:

1. En stilling i 100% overføres fra kommunalområdet helse og mestring til kommunalområdet samfunn og strategi for å ivareta fagområdet folkehelsearbeid og kommunenes lovpålagte oppgaver innenfor dette området. Beløpet for hele 2026 er 1 million kroner.
2. Budsjettjustering bilkostnader fra Kommunalområde felles med -4,6 millioner kroner. Dette overføres til der bilkostnadene genereres. Det foreslås å øke budsjettet for kommunalområde fellestjenester med 0,2 millioner kroner, kommunalområde oppvekst og velferd med 0,2 millioner kroner og kommunalområdet helse og mestring med 4,2 millioner kroner og samfunn.
3. Økt rammetilskudd med 7,9 millioner og økte skatteinntekter på 9,9 millioner kroner i henhold til ny kjent informasjon fra KS etter fremleggelse av budsjett.
4. Reduserte vertskommune tilskudd (HVPU reform) med 6,4 millioner kroner.
5. Reduserte integreringstilskudd med 4,2 millioner kroner.
6. Reduserte renteinntekter med 2,0 millioner i forhold til fremlagte budsjett
7. Økte avdrag med 2,7 millioner kroner i forhold til framlagt budsjett.
8. Økt forventet utbytte med 3 millioner kroner i forhold til framlagte budsjett
9. Helse og mestring får tilført 10 millioner
10. Oppvekst og mestring får tilført 1,7 millioner
11. Fellesområdet blir redusert med 6,2 millioner

Følgende rammejusteringer for de forskjellige kommunalområdenes budsjetttrammer foreslås derfor (i millioner kroner). Under vises rammene i kommunalområdene både før og etter justering:

Kommunalområde	Ramme før		Justering	Ramme etter
Helse og mestring	493,2	økes	13,2	506,4
Oppvekst og velferd	486,4	økes	1,9	488,3
Samfunn og strategi	93,8	økes	1,0	94,8
Fellestjenester	87,8	økes	0,2	88,0
Fellesområder	14,2	reduseres	-10,8	3,4
Fellesområde finansiering	-1175,3	økes	-5,5	-1180,8
Endring av disposisjonsfond		Uendret		

Pensjon (KLP)

De siste anslagene som vi har mottatt fra KLP viser en samlet vurdering av at vår kostnad til pensjonspremie vil bli 108 millioner kroner i 2026. Vi har budsjettet med en kostnad på 111 millioner kroner. Kostnaden som bokføres i regnskapet er lagt inn med 19,3 % i direkte kostnad fra lønssystemet for de ansatte i kommunen. Per april er beløpet som er trukket 34 millioner. Fremskriver vi dette beløpet så gir det oss en kostnad på 102 millioner. Her vil det kunne komme variasjoner og endringer før vi avlegger 2. tertial.

Premieavviket som vi hadde budsjettet med var noe større enn det som er rapportert. Dette er allerede korrigert med å ikke benytte hele avkastningen som ble tilført premiefondet vårt til betaling av premie. Dette for å unngå store avvik i år. Målet er at vi ikke skal ha store svingninger i kostnad mellom årene.

Det er fra departementet vedtatt en endring i omregningsfaktor fra 1,0 til 0,88 for å få en større del av pensjonspremien kostnadsført i år 1. Denne "skjulte endringen" vil sannsynlig gjøre at 6 % ekstra vil bli kostnadsført i år 1, sammenlignet mot 2025.

Det vil bli gjort en ny vurdering ved 2. tertial. Hvis vi ser noen vesentlige avvik etter at reguleringpremie m.m. er kjent for oss, vil det bli foretatt nødvendige endringer da.

Vurdering av lån og avdrag

Vi tok ikke opp mer lån i 2025, da vi hadde ubrukte lånemidler. Dermed fikk vi en reduksjon i lånesaldo ved utgangen av året, hvis vi holder lån til videreutlån utenfor. Det ble tatt opp 100 millioner kroner i Husbanken som videre utlånes til startlånordningen gjennom kommunen.

Ved nærmere gjennomgang av netto finansutgifter for året 2026, med ny informasjon, har vi gjort noen mindre endringer. Vi ser at vi har et økende rentenivå i markedet. Ved opptak av nye lån eller refinansiering av gamle, vil vi mest sannsynlig øke vår gjennomsnittsrente. På alle våre innlån hadde vi en snittrente på 3,91 % ved utgangen av 2025. Ved opptak av nye lån eller refinansiering i dag, vil vi oppnå en rente på 4,6-4,7% p.t. Hensyntatt fjoråret og noen nye aktiveringer av eiendom, budsjetterer vi med minimum avdrag på 70 millioner kroner.

Renteutgifter settes til 70 millioner kroner. Dette kan virke noe lavt, men grunnet noen periodiseringer som føres tilbake, vil beløpet bli noe lavere enn i 2025. Det er heller ikke p.t. tatt opp noen nye lån i 2026. Nye lån vil i dette året ikke slå veldig negativt ut da refinansieringen ikke er på mange lån, og nye opptak kun vil gjelde for få måneder. Ny vurdering vil bli foretatt etter 2.tertial.

Når det gjelder renteinntekter, vil inntektene være noe mindre enn snittet i 2025. Selv om rentenivået øker vil vår avkastning på inntektene være samme margin som i 2025, med utgangspunkt i tre måneder NIBOR (som er variabel). Vi har budsjettet med 21,25 millioner kroner i renteinntekter.

Utbytte fra våre eierandeler i Innlandet Energi Holding AS er budsjettet til 13 millioner kroner. Dette er basert på historikk siste år og utbetaling i 1. kvartal 2026. Når vi ser de kvartalsvise utbytteutbetalingene fremover, kan dette korrigeres etter 2. tertial, hvis vesentlige endringer.

Økonomiske oversikter

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett				Årets budsjett	
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Total prognose	Avvik totalprognose	Rev. bud. bud.	Regnskap hiå. Kommentar
Badekvartalet	199 900	4 507	199 900	0	9 500	218
Billerud/ Peder Balkesenteret.	3 757	759	3 757	0	557	0
Låveprosjektet byggetrinn 2						
Brannstasjon.	66 527	10 155	66 527	0	53 077	4 568
Oppgradering nybygg Brannvesenet -	30 156	6 019	30 156	0	3 056	562
Oppgradering av biler og utstyr						
Bru på Torsætervegen ved Skjeppsjøen	18 600	855	18 600	0	18 100	0
Brukertilpasninger innen bygg for	11 993	3 095	11 993	0	1 993	0
oppvekstsektoren						
ENØK bygg	44 410	7 769	44 410	0	8 910	28
Fornyelse av bilparken	-	-	-	-	2 900	2 140
Framtidens Rådhus	68 900	1 578	68 900	0	17 400	0
Galgerud bru	0	10 957	0	0	0	37
Kapp melkefabrikk -	5 000	1 389	5 000	0	4 000	800
Oppgradering uteområdet						
Lena Nord - 8-10 enheter for omsorgstjeneste	95 506	2 670	95 506	0	4 306	175
Nordli barnehage	103 800	99 721	103 800	0	0	175
Ny felles ungdomsskole	810 000	15 087	810 000	0	36 000	2 005
Oppgradering av brannsikkerhet,	18 000	372	18 000	0	17 800	242
sprinkelanlegg - ØTIP						
Oppgradering/bygging -	63 600	0	63 600	0	37 600	0
Legesenter. Del 1						
Oppvekst 2040.	9 480	3 233	9 480	0	400	179
Utredning ny skolestruktur						
Portefølje - Digital	72 350	22 574	72 350	0	2 800	1 843
innovasjon						
Rammebudsjettering avløp	249 171	0	249 171	0	47 449	0
Rammebudsjettering vann	270 614	0	270 614	0	38 079	0
Reinvesteringer Bygg og eiendom	-	-	-	-	5 900	0
Reinvesteringer kommunale veger	49 005	3 822	49 005	0	6 000	0
Sikten industriområde	3 750	831	3 750	0	3 250	3
Silogata - Helsestasjon -	31 000	4 909	31 000	0	26 000	331
NAV - Ungdomshus						
Svømmehall, ny hall Lena	235 000	1 567	235 000	0	14 000	108
Sykehjemsparken	81 000	2 415	81 000	0	32 100	801
(Nybygg psykisk helse og rus)						
Teknisk	0	535	0	0	0	535
utvikling/innovasjon av renholdstjenesten						
Understøttende infrastruktur	-	-	-	-	200	0

1. tertialrapport April-2026

Investering	Totalbudsjett				Årets budsjett	
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Total prognose	Avvik totalprognose	Rev. bud.	Regnskap hiå.
Utskiftning av lysarmaturer til LED-belysning	30 000	12 181	30 000	0	6 000	868
Utstyrsfornyelse - HM	-	-	-	-	1 370	0
Utstyrsfornyelse - OV	-	-	-	-	600	0
Utstyrsfornyelse IKT	5 700	1 660	5 700	0	0	244
Legekontorene						
Utstyrsfornyelse Samfunn og Strategi	-	-	-	-	800	0
Utvikling av Balke bo	3 300	223	3 300	0	2 378	0
Velferdsteknologi - Digitalisering	-	-	-	-	1 000	87
Velferdsteknologiprogram	0	21 286	0	0	0	8
Sum øvrige prosjekter	768 852	582 517	768 852	0	77 555	40 294
Sum	3 349 371	822 686	3 349 371	0	481 081	56 250

Investeringer

Beløp i 1000

Investering	Grp. 1 (kode)	Grp. 1 (tekst)	Grp. 2 (kode)	Grp. 2 (tekst)	Saksre f	Totalbudsjett				
						Godkj.vedta	Vedtatt k t totalt	Påløp t totalt	Total prognos e	Avvik prognos e
Badekvartalet	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring			IA 199 900	0	199 900	0
Badekvartalet	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi			IA 0	4 507	0	0
Billerud/ Peder Balkesenteret. Låveprosjektet byggetrinn 2	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0		IA 3 757	759	3 757	0
Brannstasjon. Oppgradering nybygg	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi			IA 66 527	10 155	66 527	0
Brannvesenet - Oppgradering av biler og utstyr	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0		IA 30 156	6 019	30 156	0
Bru på Torsætervegen ved Skjeppsjoen	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0		IA 18 600	855	18 600	0
Brukertilpasninger innen bygg for oppvekstsektoren	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0		IA 11 993	3 095	11 993	0
ENØK bygg	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0		IA 44 410	7 769	44 410	0
Fornyelse av bilparken	8	Fellesområder	8	Fellesområder			-	-	-	-
Framtidens Rådhus	1	Kommunalområde for fellestjenester	1	Kommunalområde for fellestjenester	0		IA 0	93	0	0
Framtidens Rådhus	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0		IA 68 900	1 486	68 900	0

1. tertialrapport April-2026

Investering	Grp. 1 (kode)	Grp. 1 (tekst)	Grp. 2 (kode)	Grp. 2 (tekst)	Saksref	Totalbudsjett					Avvik
						Godkj.vedtak	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Total prognose	prognose	
Galgerud bru	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	0	10 957	0	0	
Kapp melkefabrikk - Oppgradering uteområdet	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	5 000	1 389	5 000	0	
Kapp melkefabrikk - Planlegging videre utvikling	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	2 000	108	2 000	0	
Lena Nord - 8-10 enheter for omsorgstjeneste	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring		IA	49 506	113	49 506	0	
Lena Nord - 8-10 enheter for omsorgstjeneste	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	46 000	2 557	46 000	0	
Nordli barnehage	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0	IA	103 800	99 721	103 800	0	
Nordlia. Gang-/sykkelveg langs Nordlivegen	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0	IA	18 000	13 777	18 000	0	
Ny felles ungdomsskole	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd		IA	0	1 073	0	0	
Ny felles ungdomsskole	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	810 000	14 015	810 000	0	
Oppgradering av brannsikkerhet, sprinkelanlegg - ØTIP	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	18 000	372	18 000	0	
Oppgradering/bygging - Legesenter. Del 1	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring		IA	63 600	0	63 600	0	
Oppvekst 2040. Utredning ny skolestruktur	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd	0	IA	0	352	0	0	
Oppvekst 2040. Utredning ny skolestruktur	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0	IA	9 480	2 881	9 480	0	
Portefølje - Digital innovasjon	1	Kommunalområde for fellestjenester	1	Kommunalområde for fellestjenester		IA	0	5 543	0	0	
Portefølje - Digital innovasjon	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd		IA	0	45	0	0	
Portefølje - Digital innovasjon	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring		IA	0	2 676	0	0	
Portefølje - Digital innovasjon	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	72 350	7 548	72 350	0	
Portefølje - Digital innovasjon	8	Fellesområder	8	Fellesområder		IA	0	6 763	0	0	
Rammebudsjettering avløp	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0	IA	249 171	0	249 171	0	

1. tertialrapport April-2026

Investering	Grp. 1 (kode)	Grp. 1 (tekst)	Grp. 2 (kode)	Grp. 2 (tekst)	Saksref	Totalbudsjett					Avvik
						Godkj.vedtak	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Total prognose	Avvik	
Rammebudsjettering vann	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0	IA	270 614	0	270 614	0	
Reinvesteringer Bygg og eiendom	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi			-	-	-	-	- L
Reinvesteringer kommunale veier	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	49 005	3 822	49 005	0	
Rådhuset. Ombygging	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	0	419	0	0	
Sikten industriområde	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	3 750	831	3 750	0	
Silogata - Helsestasjon - NAV - Ungdomshus	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	31 000	4 909	31 000	0	
Skolevegen på Lena. Oppgradering	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	0	IA	300	1 024	300	0	
Svømmehall, ny hall Lena	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	235 000	1 567	235 000	0	
Sykehjemsparken (Nybygg psykisk helse og rus)	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring		IA	81 000	0	81 000	0	
Sykehjemsparken (Nybygg psykisk helse og rus)	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	0	2 415	0	0	
Teknisk utvikling/innovasjon av renholdstjenesten	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	0	535	0	0	
Understøttende infrastruktur	1	Kommunalområde for fellestjenester	1	Kommunalområde for fellestjenester			-	-	-	-	- L
Utskifting av brannbiler	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	0	6 485	0	0	
Utskiftning av lysarmaturer til LED-belysning	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	30 000	12 181	30 000	0	
Utstyrsfornyelse - HM	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring			-	-	-	-	- L
Utstyrsfornyelse - OV	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd			-	-	-	-	- L
Utstyrsfornyelse IKT Legekontorene	1	Kommunalområde for fellestjenester	1	Kommunalområde for fellestjenester	0	IA	0	169	0	0	
Utstyrsfornyelse IKT Legekontorene	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring	0	IA	5 700	1 491	5 700	0	

1. tertialrapport April-2026

Investering	Grp. 1 (kode)	Grp. 1 (tekst)	Grp. 2 (kode)	Grp. 2 (tekst)	Saksref	Totalbudsjett					Avvik V
						Godkj.vedtak	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Total prognose	prognose	
Utstyrsfornyelse Samfunn og Strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi			-	-	-	-	-
Utvikling av Balke bo	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring		IA	2 400	0	2 400		0
Utvikling av Balke bo	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	900	223	900		0
Velferdsteknologi - Digitalisering	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring			-	-	-		-
Velferdsteknologiprogram	1	Kommunalområde for fellestjenester	1	Kommunalområde for fellestjenester		IA	0	178	0		0
Velferdsteknologiprogram	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring		IA	0	20 717	0		0
Velferdsteknologiprogram	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA	0	278	0		0
Velferdsteknologiprogram	8	Fellesområder	8	Fellesområder		IA	0	112	0		0
Øvrige investeringer	1	Kommunalområde for fellestjenester	1	Kommunalområde for fellestjenester		IA					
Øvrige investeringer	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd	2	Kommunalområde for oppvekst og velferd		IA					
Øvrige investeringer	3	Kommunalområde for helse og mestring	3	Kommunalområde for helse og mestring		IA					
Øvrige investeringer	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA					
Øvrige investeringer	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA					
Øvrige investeringer	4	Kommunalområde for samfunn og strategi	4	Kommunalområde for samfunn og strategi		IA					
Øvrige investeringer	8	Fellesområder	8	Fellesområder		IA					
Sum			-1								

Status investeringer aggregert

Beløp i 1000

Grupperingsnivå	Totalbudsjett				Årets budsjett				
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Total prognose	Avvik totalprognose	Rev. bud.	Ikke vedtatte bud.endr.	Årsbud. inkl. ikke vedtatte bud.endr.	Regnskap hiå. årsprognose	Avvik
Fellesområder	26 210	24 675	26 210	0	2 900	0	2 900	2 140	0
Kommunalområdet for fellestjenester	9 300	14 455	9 300	0	200	0	200	0	0
Kommunalområdet for helse og mestring	414 376	29 962	414 376	0	78 254	0	78 254	1 326	0
Kommunalområdet for oppvekst og velferd	1 500	1 469	1 500	0	600	0	600	257	0
Kommunalområdet for samfunn og strategi	2 254 068	225 016	2 254 068	0	321 571	0	321 571	12 232	0
Oppsett mangler	1 700	486	1 700	0	0	0	0	0	0
Sum øvrige prosjekter	768 852	582 517	768 852	0	77 555	0	0	40 294	0
Sum	3 476 006	878 581	3 476 006	0	481 081	0	403 525	56 250	0

Økonomirapportering drift

Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Budsjett hiå. 2026	Regnskap hiå. 2026	Avvik hiå.	Budsjett 2026	Årsprognose	Prognose årsavvik
Sum generelle driftsinntekter	-485 166	-476 767	-8 399	-1 286 270	-1 293 510	7 240
Netto finansutgifter	19 892	15 715	4 176	104 028	105 750	-1 722
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-5 251	0	-5 251	6 915	6 915	0
Til disposisjon	-470 525	-461 052	-9 473	-1 175 327	-1 180 845	5 518
Kommunalområdet for fellestjenester	34 725	35 413	-688	87 790	87 790	0
Kommunalområdet for oppvekst og velferd	190 053	185 681	4 372	486 372	488 092	-1 720
Kommunalområdet for helse og mestring	175 663	183 030	-7 367	493 194	503 044	-9 850
Kommunalområdet for samfunn og strategi	46 896	51 877	-4 981	93 762	93 762	0
Fellesområder	5 925	7 322	-1 397	14 209	7 017	7 192
Sum disponering	453 261	463 322	-10 060	1 175 327	1 179 706	-4 378
Merforbruk +/mindreforbruk -	-17 264	2 270	-19 533	0	-1 139	1 140

Investeringer

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett				Årets budsjett	
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Total prognose	Avvik totalprognose	Rev. bud. bud.	Regnskap hiå.
Badekvartalet	199 900	4 507	199 900	0	9 500	218
Billerud/ Peder Balkesenteret. Låveprosjektet byggetrinn 2	3 757	759	3 757	0	557	0
Brannstasjon. Oppgradering nybygg	66 527	10 155	66 527	0	53 077	4 568
Brannvesenet - Oppgradering av biler og utstyr	30 156	6 019	30 156	0	3 056	562
Bru på Torsætervegen ved Skjeppsjøen	18 600	855	18 600	0	18 100	0
Brukertilpasninger innen bygg for oppvekstsektoren	11 993	3 095	11 993	0	1 993	0
ENØK bygg	44 410	7 769	44 410	0	8 910	28
Fornyelse av bilparken	-	-	-	-	2 900	2 140
Framtidens Rådhus	68 900	1 578	68 900	0	17 400	0
Galgerud bru	0	10 957	0	0	0	37
Kapp melkefabrikk - Oppgradering uteområdet	5 000	1 389	5 000	0	4 000	800
Lena Nord - 8-10 enheter for omsorgstjeneste	95 506	2 670	95 506	0	4 306	175
Nordli barnehage	103 800	99 721	103 800	0	0	175
Ny felles ungdomsskole	810 000	15 087	810 000	0	36 000	2 005
Oppgradering av brannsikkerhet, sprinkelanlegg - ØTIP	18 000	372	18 000	0	17 800	242
Oppgradering/bygging - Legesenter. Del 1	63 600	0	63 600	0	37 600	0
Oppvekst 2040. Utredning ny skolestruktur	9 480	3 233	9 480	0	400	179
Portefølje - Digital innovasjon	72 350	22 574	72 350	0	2 800	1 843
Rammebudsjettering avløp	249 171	0	249 171	0	47 449	0
Rammebudsjettering vann	270 614	0	270 614	0	38 079	0
Reinvesteringer Bygg og eiendom	-	-	-	-	5 900	0
Reinvesteringer kommunale veger	49 005	3 822	49 005	0	6 000	0
Sikten industriområde	3 750	831	3 750	0	3 250	3
Silogata - Helsestasjon - NAV - Ungdomshus	31 000	4 909	31 000	0	26 000	331
Svømmehall, ny hall Lena	235 000	1 567	235 000	0	14 000	108
Sykehjemsparken (Nybygg psykisk helse og rus)	81 000	2 415	81 000	0	32 100	801
Teknisk utvikling/innovasjon av renholdstjenesten	0	535	0	0	0	535
Understøttende infrastruktur	-	-	-	-	200	0

1. tertialrapport April-2026

Investering	Totalbudsjett				Årets budsjett	
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Total prognose	Avvik totalprognose	Rev. bud.	Regnskap hiå. Kommentar
Utskiftning av lysarmaturer til LED- belysning	30 000	12 181	30 000	0	6 000	868
Utstyrsfornyelse - HM	-	-	-	-	1 370	0
Utstyrsfornyelse - OV	-	-	-	-	600	0
Utstyrsfornyelse IKT	5 700	1 660	5 700	0	0	244
Legekontorene						
Utstyrsfornyelse Samfunn og Strategi	-	-	-	-	800	0
Utvikling av Balke bo	3 300	223	3 300	0	2 378	0
Velferdsteknologi - Digitalisering	-	-	-	-	1 000	87
Velferdsteknologiprogram	0	21 286	0	0	0	8
Sum øvrige prosjekter	768 852	582 517	768 852	0	77 555	40 294
Sum	3 349 371	822 686	3 349 371		0 481 081	56 250

Kommunens kommunalområder

Kommunalområdet for fellestjenester

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhetsnivå	Rev. bud. hiå. 2026	Regnskap hiå. 2026	Avvik hiå.	Rev. bud. 2026	Avvik prognose i kr	Prognose inkl. tiltak
100- Tjenesteområdet for administrasjon	10 222	10 443	-221	28 902	0	28 902
111- Tjenesteområdet for fellestjenester - overordnet	8 917	9 196	-279	20 982	0	20 982
120- Tjenesteområdet for økonomi og styring	5 072	5 690	-619	11 929	0	11 929
130- Tjenesteområdet for HR	10 514	10 083	431	25 978	0	25 978
Sum	34 725	35 413	-688	87 790	0	87 790

Kommentar til status økonomi

Oversikten viser at kommunalområdet for fellestjenester per 1. tertial har et merforbruk på 0,69 millioner kroner.

Tiltak er å få dekket 0,2 millioner på utredning av kommunesammenslåing med statstilskudd. Reelt merforbruk vil da være 0,49 millioner kroner. Prognose for året er at budsjettet går i balanse.

Administrasjon

Tjenesteområdet har et merforbruk på 0,22 mill.

Administrasjonsavdelingen

Mindreforbruk 0,4 millioner der viktigste årsak er mindreforbruk lønn og refusjon sykepengen.

IKT felleskostnader

Merforbruk 0,62 millioner.

Viktigste årsak er merforbruk på art 11303 linjeleie/datakommunikasjon og 12002 It, programvare, mediautstyr.

Økonomi og styring

Tjenesteområdet har et merforbruk på 0,62 millioner kroner.

Viktigste årsaker er noe merforbruk på lisenser fra Visma, avregning for 2025 på innfordringstjenester fra Vestre Toten kommune og lønn.

Dette er engangsutgifter som utjevnes i budsjettet i løpet av året.

HR

Tjenesteområdet for HR har et mindreforbruk på 0,43 millioner.

HR

Mindreforbruk 0,19 millioner.

Mindreforbruk lønn 0,15 og utgifter 0,31 millioner.

Budsjettet med inntekt 0,24 millioner refusjon trekk i lønn for OU – midler ansatte som kommer i desember. Periodiseres.

Hovedtillitsvalgte.

Merforbruk 0,076 millioner.

En tillitsvalgt mottar lønn i 25 % stilling til i juli, som ikke er budsjettet.

Refusjon lønn fra Fagforbundet har ikke kommet for april.

Hovedverneombud

I balanse

Opplæringskontoret

Mindreforbruk 0,33 millioner.

Årsak er mindreforbruk lønn.

Fellestjenester overordnet

Merforbruk 0,27 millioner kroner.

Ansvar politisk virksomhet har et merforbruk 0,4 millioner. Det er merforbruk lønn 0,16 og utgifter 0,24 millioner.

Det er ført utgifter innenfor prosjekt for utredning kommunestruktur med 0,2 millioner, som vil bli dekket av statstilskudd.

Ansvar fellestjenester har et merforbruk på 0,12 millioner, som skyldes kontingent KS Digitale Fellestjenester og Kommunal Rapport, som ikke er budsjettet.

Kontrollutvalget har et mindreforbruk på 0,08 millioner.

Kommunedirektøren har mindreforbruk 0,15 millioner der mindreforbruk lønn og konsulenttjenester er viktigste årsak.

For øvrig går ansvarene kirkelig fellesråd og eldrerådet i balanse.

Sykefravær

Sykefravær

	Fravær korttid	Fravær langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2022	1,36 %	2,98 %	4,34 %
Årlig sykefravær 2023	1,20 %	2,07 %	3,27 %
Årlig sykefravær 2024	1,43 %	1,25 %	2,68 %
Årlig sykefravær 2025	1,44 %	3,14 %	4,57 %

Sykefravær

	Fravær korttid	Fravær langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2026	0,94 %	6,32 %	7,26 %
Sykefravær 1. tertial 2025	2,20 %	2,24 %	4,45 %
Sykefravær 1. tertial 2026	0,94 %	6,32 %	7,26 %

Kommunalområdet for oppvekst og velferd

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhetsnivå	Rev. bud. hiå. 2026	Regnskap hiå. 2026	Avvik hiå.	Rev. bud. 2026	Avvik prognose i kr	Prognose inkl. tiltak
200- Tjenesteområdet for oppvekst - overordnet	1 526	1 334	192	4 463	0	4 463
210- Tjenesteområdet for barnehage	63 023	62 582	441	142 375	-700	143 075
220- Tjenesteområdet for grunnskole	84 714	82 821	1 893	224 970	0	224 970
230- Tjenesteområdet for læringssenter	6 865	4 773	2 092	19 088	980	18 109
310- Tjenesteområdet for NAV	10 555	12 153	-1 598	27 558	-2 000	29 558
311- Tjenesteområdet for barn og familie	23 370	22 018	1 353	67 918	0	67 918
Sum	190 053	185 681	4 372	486 372	-1 720	488 092

Kommentar til status økonomi

Kommunalområdet for oppvekst og velferd viser ved utgangen av 1. tertial 2026 relativt god økonomisk kontroll samlet, men med betydelig intern variasjon mellom tjenesteområdene. Mindreforbruk i enkelte tjenesteområder motvirker et økende og mer strukturelt press særlig innen Nav.

Nav er per 30.04.2026 det eneste tjenesteområdet med merforbruk. Merforbruket er på nærmere 1,6 millioner kroner. Resten av kommunalområdet for oppvekst og velferd rapporterer om budsjett i balanse eller mindreforbruk:

- oppvekst overordnet: mindreforbruk på 0,19 millioner kroner
- tjenesteområdet for barnehage: mindreforbruk på 0,4 millioner kroner
- tjenesteområdet for grunnskole: mindreforbruk på 1,9 millioner kroner
- tjenesteområdet for læringssenter: mindreforbruk på 2,1 millioner kroner
- tjenesteområdet for barn og familie: mindreforbruk på 1,35 millioner kroner

Kommunalområdet er samlet sett nær balanse, men dette skjuler et tydelig todelt bilde:

- stabil drift og kontroll i tjenesteområdene

1. tertialrapport April-2026

- økende og mer strukturelt kostnadspress innen tjenesteområder for Nav, barnehage og barn og familie:
 - økning i sosialhjelpsutgifter i tjenesteområdet for Nav
 - flere barn i barnehager fra høsten 2026, samt økt behov for spesialpedagogisk hjelp i tjenesteområde barnehage
 - stor usikkerhet knyttet til kostnadsnivå på individtjenester innen barnevern
 - store endringer i bemanning på grunnskolene fra og med august 2026

Den videre utviklingen i 2026 vil i stor grad avhenge av:

- utvikling i sosialhjelpbehov
- gjennomføring av tilpasninger i bemanning i grunnskolene
- omfang av kostnadskrevende enkeltsaker i barnevern og spesialpedagogikk i barnehager
- ingen flere barn i private barnehager fra og med høsten 2026, utover de som har fått barnehageplass ved hovedopptak.

Prognosen ved utgangen av 2026: merforbruk på 1,72 millioner kroner. Status og prognose kommenteres nærmere under.

Tjenesteområdet for oppvekst – overordnet

Avvik hittil i år er omtrent 0,19 millioner kroner i mindreforbruk. Det tilsier budsjett i balanse.

Kontoer med betydelige avvik

- 10100 lønn faste stillinger: 90 000 kroner i mindreforbruk
- 17001 øremerket statstilskudd: 129 000 kroner i merinntekt

Årsaker til avvik hittil i år:

- 10100 lønn faste stillinger: En del av rådgiverstillingen i staben er avsatt til prosjektarbeid, og finansieres med tilskuddsmidler fra Bufdir. Videre er det foretatt reduksjon i rådgiverressurs på kommunalområdet oppvekst og velferd (50 % stilling) med virkning fra og med januar 2026.
- 17001 øremerket statstilskudd: Inntekten er regnskapsført tidligere enn planlagt. Den var budsjettet for juni 2026, men ble ført i regnskapet i mars 2026.

Prognose ved årsslutt: budsjett i balanse.

Tjenesteområdet for barnehage

Avvik hittil i år er 0,4 millioner kroner i mindreforbruk, som tilsier budsjett i balanse.

Kontoer med betydelige avvik:

- 10100 lønn faste stillinger: merforbruk 0,14 millioner kroner
- 17100 refusjon sykepenger og 17101 refusjon fødselspenger: 0,5 millioner kroner i merinntekt
- 11953 lisensavtaler: merforbruk 0,2 millioner kroner

- 13700 driftsavtaler driftstilskudd: merforbruk på 0,23 millioner kroner
- 14700 overføring til private (refusjon søskenmoderasjon til private barnehager): mindreforbruk på 0,16 millioner kroner
- 14703 bidrag til andre formål (refusjon redusert foreldrebetaling til private barnehager): mindreforbruk på 0,3 millioner kroner
- 17700 refusjon fra private: mindreinntekt 0,17 millioner kroner

Årsaker til avvik hittil i år:

- 10100 har et merforbruk grunnet flere barn med behov for spesialpedagogisk hjelp på våren 2026. Dette forventes å gå i balanse med forbehold om at det ikke kommer saker vi ikke har kjennskap om per i dag.
- 13700 har et merforbruk grunnet flere barn med spesialpedagogisk hjelp i private barnehager våren. Dette forventes å gå i balanse med forbehold om at det ikke kommer saker vi ikke har kjennskap om per i dag.
- Mindreforbruket på lønn i tjeneste 2010 barnehage skyldes at refusjonene fra Nav for sykepenger og fødselspenger har vært høyere enn utgiftene til innleie av vikarer ved sykdom og permisjoner.
- 14700 refusjon søskenmoderasjon og 14703 refusjon redusert foreldrebetaling har et mindreforbruk som er begrunnet i at de private barnehagene leverer refusjonskrav til forskjellige tider.

Prognose ved årsslutt: et merforbruk på 0.7 millioner kroner.

Årsaker til avvik ved årsslutt:

- Betaling til annen kommune grunnet behov for spesialpedagogisk hjelp til barn som går i privat barnehage utenfor Østre Toten (0.6 millioner kroner)
- Flere barn i kommunale barnehager fra høsten medfører økt bemanning (0.1 millioner kroner)

Tjenesteområdet for grunnskole

Avvik hittil i år er 1,9 millioner kroner i mindreforbruk.

Kontoer med betydelige avvik:

Lønnsgruppa som helhet har et mindreforbruk på 0,1 millioner kroner som i praksis er budsjettbalanse:

- 10100 lønn faste stillinger: kr 0,9 millioner kroner i merforbruk.
- 10101 lønn lærere: 0,1 millioner kroner i merforbruk
- 10205 andre vikarer: 0,5 millioner kroner i merforbruk

I tillegg er Nav-refusjoner av sykepenger og fødselspenger høyere enn utgifter brukt til innleie av vikarer.

Driftsutgifter (artsgruppe 12) har et mindreforbruk på 1,9 millioner kroner:

1. tertialrapport April-2026

- Konto 11703 skoleskyss: mindreforbruk 0,3 millioner kroner
- Konto 11052 undervisningsmateriell: merforbruk 0,5 millioner kroner
- Konto 11953 lisensavtaler: mindreforbruk 0,6 millioner kroner

Inntekter:

- Konto 17001 øremerket statstilskudd: 0,9 millioner kroner i merinntekt.
- Konto 16000 Brukerbetaling: 0,1 millioner kroner i merinntekt.

Årsaker til avvik hittil i år:

- Mindreforbruket på driftskontoer forklares som en kombinasjon av periodiseringsavvik og faktisk mindreforbruk.
- Merinntekt på konto 17001 skyldes mottatt IMDi-tilskudd tilhørende driftsåret 2025, der utbetalingen ble mottatt forsinket - i mars 2026.

Prognose ved årsslutt: budsjett i balanse, gitt at nødvendig nedbemanning fra og med august 2026 gjennomføres i tråd med oppsatt plan, og gir ønsket effekt.

Tjenesteområdet for læringssenter

Avvik hittil i år 2,1 millioner kroner i mindreforbruk.

Kontoer med betydelige avvik:

Tjenesteområdet har brukt mindre enn planlagt på både lønn og driftsutgifter:

- rundt 0,39 millioner kroner i mindreforbruk på lønn - inntekt i form av refusjon sykepenges på nærmere 0,2 millioner kroner
- nærmere 0,65 millioner kroner i mindreforbruk på driftsutgifter - mindreforbruket er fordelt på flere kontorer. Kontoen med størst avvik er 14701 bidrag til livsopphold, der det er brukt 0,24 millioner kroner mindre enn budsjett.

Videre har tjenesteområdet fått 1 million mer i inntekt enn det som var budsjettet pr 30.04.2026:

- 0,64 millioner kroner i merinntekt på 17001 Øremerket statstilskudd
- 0,3 millioner kroner i inntekt på 19500 Bruk av bundne driftsfond

Årsaker til avvik hittil i år:

- Mindreforbruk på livsopphold og boutgifter skyldes at det er bosatt færre personer enn året før, samtidig som flere flyktninger starter raskt i introduksjonsprogrammet etter bosetting. Dette gjør at de har kortere behov for sosialhjelp før de går over til introduksjonsstønad.
- Økte inntekter fra øremerket statstilskudd – vi har mottatt mer enn det som opprinnelig var lagt til grunn i budsjettet
- Forsiktighet med innkjøp av undervisningsmateriell og IT-utstyr i påvente av overgang til interkommunalt senter

- Midler fra driftsfond er planlagt brukt til å dekke prosjektkostnader (etablering av interkommunalt senter) - fakturaemn for prosjektkostnader fra vertskommune Vestre Toten har ikke kommet ennå.

Læringssenteret viser til god kontroll på utgifter til introduksjonsstønad, der vi holder budsjett i balanse. Utgifter til introduksjonsstønad er usikre, fordi regelverket er endret for ukrainske flyktninger fra 2026. De har nå rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet i opptil 12 måneder, mot tidligere 6 måneder. Dette innebærer at kommunen må tilby program og utbetale introduksjonsstønad i en lengre periode, så lenge deltakeren ikke har nådd målet om arbeid. Endringen kan føre til økte og mer uforutsigbare utgifter for kommunen i løpet av året.

Prognose ved årsslutt: et mindreforbruk på omtrent en million kroner.

Årsaker til avvik ved årsslutt:

- økt inntekt (øremerket statstilskudd) - det har kommet inn mer inntekt enn vi har budsjettet med.
- reduserte utgifter på overføringer (sosialhjelp: til etablering, boutgifter og livsopphold): utgiftene er redusert med ca 380 000 kroner.

Tjenesteområdet for Nav

Avvik hittil i år viser et merforbruk på ca 1,6 million.

Kontoer med betydelige avvik

- 14701 Bidrag til livsopphold: 0,9 millioner kroner i merforbruk
- 14702 Bidrag til boutgifter: 0,9 millioner kroner i merforbruk
- 14703 Bidrag til andre formål: 0,1 millioner kroner i merforbruk

Årsaker til avvik hittil i år:

Merforbruket innen økonomisk sosialhjelp må ses i sammenheng med en tydelig økning i behovet for kommunale velferdstjenester. Pr 30.04.2026 utgjør sosialhjelpsoverføringer ca 1,9 millioner kroner, noe som indikerer et vedvarende press på området.

På konto 14702 (bidrag til boutgifter) er det bokført to større utbetalinger for å dekke ubetalt husleie. Formålet har vært å hjelpe vanskeligstilte innbyggere med å beholde boligen sin og sikre en stabil bosituasjon. Slike tiltak er viktige for å forebygge større sosiale og økonomiske problemer på sikt.

En annen vesentlig årsak til merforbruket er økningen av antall vedtak. I perioden 01.01.26 - 30.04.26 er det tatt om lag 100 flere vedtak på økonomisk sosialhjelp sammenlignet med samme periode i 2025. Dette indikerer en økning i antall henvendelser fra innbyggere i kommunen som er i en økonomisk vanskelig situasjon, og som har rettigheter etter sosialtjenesteloven. Totalt har Nav tatt 860 vedtak så langt i 2026 - i snitt 215 vedtak pr måned.

Figurene nedenfor viser årsakene til at Nav har økt merforbruk over tid. Vi ser en økning i andel som har økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt, noe som tyder på at innbyggere går lengre på varig stønad. Det er også en økning av sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 30–60 år, noe som kan vise til utfordringer med helse, arbeidsinkludering og match med utdanning/manglende utdanning og etterspørsel fra arbeidsmarkedet. Gruppen “flyktninger” er flyktninger fra det tidspunktet de blir bosatt i kommunen og frem til de har vært bosatt i inntil fem år (integreringsperioden). Etter denne perioden blir flyktninger en del av de ordinære innbyggere. Alle diagrammene viser tall for perioden 1. januar til 30. april i 2024, 2025 og 2026.

Diagram 1 viser utviklingen i mottakere av økonomisk sosialhjelp fordelt på aldersgrupper, med egne tall for flyktninger. Diagrammet viser en tydelig økning av antall mottakere over tid, særlig i aldersgruppen 30–60 år.

ØKONOMISK SOSIALHJELP SOM VIKTIGSTE KILDE TIL LIVSOPPHOLD

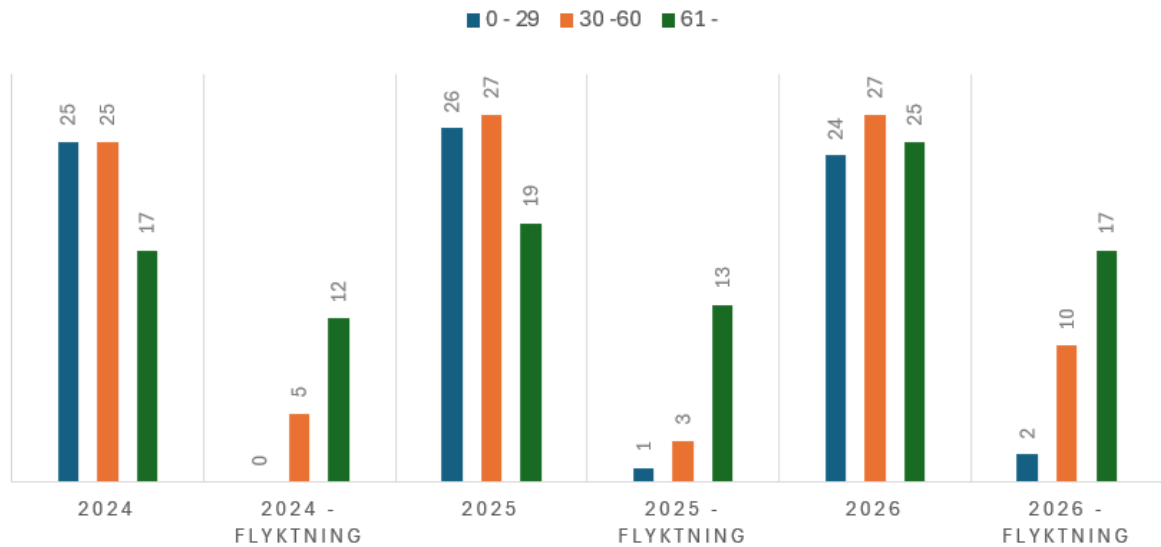

Diagram 2 viser hvor mange innbyggere i hver aldersgruppe som har økonomisk sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold, med egne tall for flyktninger. Diagrammet viser at antall mottakere i alle aldersgrupper har vært ganske stabil de siste tre årene, bortsett fra i gruppen flyktning. Antall flyktninger med økonomisk sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold har økt siden 2024, og det gjelder særlig mottakere i aldersgrupper 30-60 og 61+.

UTBETALINGER BRUKERGRUPPE: NAV ØSTRE TOTEN SOSIALTJENESTE

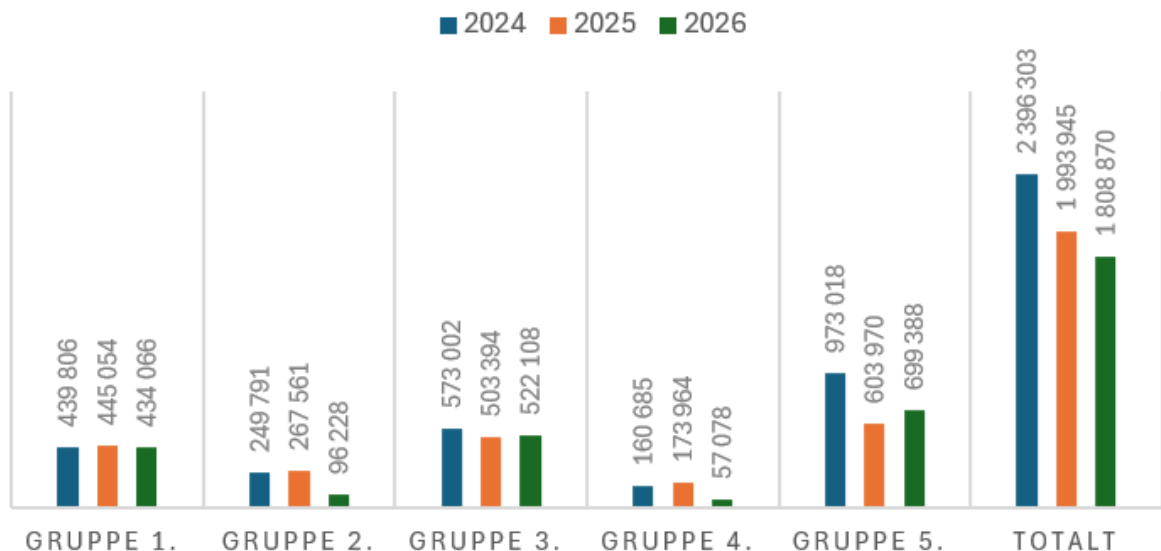

Diagram 3 viser utbetalinger av økonomisk sosialhjelp i Nav Østre Toten. Totalutbetalingene har gått litt ned over tid, med størst nedgang i gruppe 5, som er enslige personer over 25 år. Forklaring på hvem som er definert i de ulike grupper er gitt i tabell nedenfor:

Gruppe 1 er ektepar/samboende med forsørgeransvar for barn
 Gruppe 2 er ektepar/samboende uten forsørgeransvar for barn
 Gruppe 3 er enslige forsørgere
 Gruppe 4 er enslig ungdom fra og med fylte 18 år inntil de fyller 25 år
 Gruppe 5 er enslige fra og med fylte 25 år

UTBETALINGER BRUKERGRUPPE: FLYKTNING

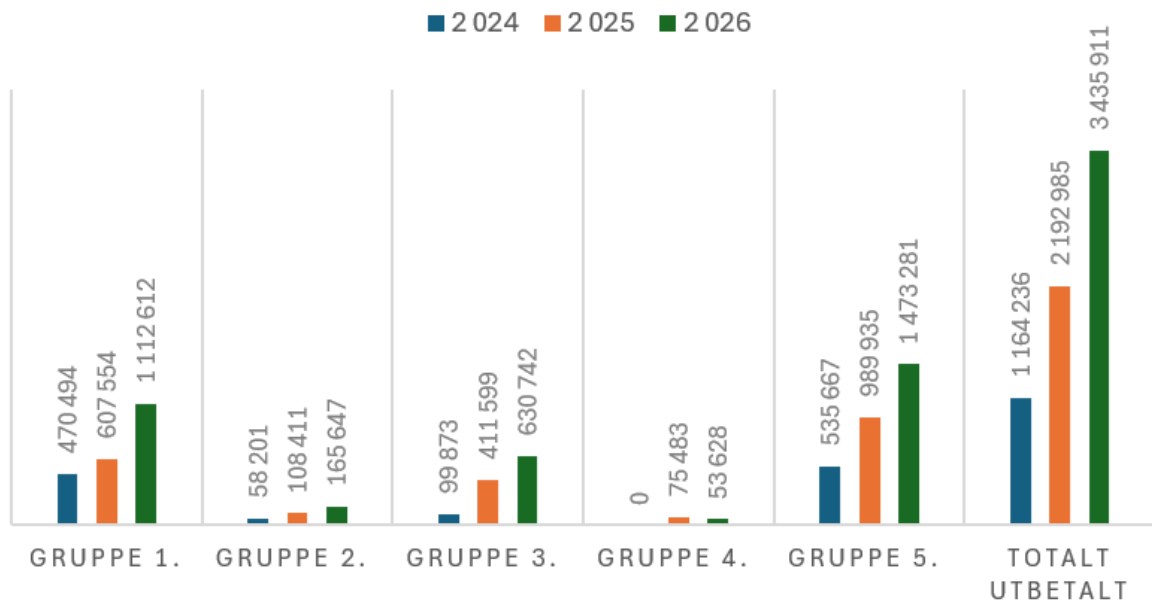

Diagram 4 viser utbetalinger av økonomisk sosialhjelp til flyktninger, fordelt på ulike brukergrupper (se tabell med beskrivelse av grupper ovenfor). Diagrammet viser at totalutbetalingene har økt betydelig fra 2024 til 2026, og gruppe 5 (enslige over 25 år) står for den største økningen. Det er også en økning i utbetalinger til ektepar/ samboere med barn (gruppe 1) og enslige forsørgere (gruppe 3).

Prognose ved årsslutt: et merforbruk på 2 millioner kroner.

Årsaker til avvik ved årsslutt:

Det knytter seg imidlertid betydelig usikkerhet til prognosen. Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp, endringer i behovsnivå hos den enkelte og eventuelle ytterligere økninger i utbetalinger gjennom året vil kunne påvirke resultatet i stor grad.

Årlig regulering av statlige veiledende satser for økonomisk sosialhjelp medfører et kostnadspress på tjenesteområdet. Eventuelle nye eller justerte statlige føringer vil kunne gi ytterligere økning i utbetalingsnivået, og representerer en budsjett risiko tjenesteområdet i begrenset grad kan styre selv.

Videre er det risiko knyttet til økende utbetalinger pr. mottaker, også der antall vedtak er stabilt. Endringer i levekostnader, bosituasjon og sosiale forhold påvirker dette.

Antall bosatte flyktninger (siste tre til fire år) som mottar økonomisk sosialhjelp, og som har behov for kommunal bistand over tid, bidrar til ytterligere usikkerhet knyttet til det samlede utgiftsnivået for 2026

Tjenesteområdet for barn og familie

Avvik hittil i år er 1,35 millioner kroner i mindreforbruk.

Kontoer med betydelige avvik:

Lønnsgruppa har et mindreforbruk på 1,0 millioner kroner, som i hovedsak er forårsaket av at Nav-refusjoner av sykepenger og fødselspenger er høyere enn utgifter brukt til innleie av vikarer.

Toten barneverntjenesten har samtidig merforbruk på drift som gjelder Østre Toten:

- 13000 Kjøp fra Staten (prosjekt 33000 Østre Toten): 1,9 millioner kroner i merforbruk. Dette gjelder utgifter til fosterhjem og beredskapshjem.

Årsaker til avvik hittil i år:

- Vakante stillinger og ansatte i permisjon og sykemelding, uten innleie av vikar er årsak til dette.
- Merutgift på 13000 til Toten barneverntjeneste skyldes kombinasjon av feilperiodisering (utgifter er bokført på feil konto eller tidspunkt), samt noe økning i utgifter sammenlignet med budsjettet beløp.

Prognose ved årsslutt: budsjett i balanse. Det er imidlertid knyttet stor usikkerhet til prognosen grunnet innmeldt prognose for merforbruk på 0,35 millioner kroner i barneverntjenesten.

Årsaker til avvik ved årsslutt:

Alle virksomhetene innen barn og familie er følsomme for endringer i aktivitetsnivå.

Barneverntjenesten skiller seg ut fordi enkelte tiltak er svært kostbare. Det er utfordrende å rekruttere fosterhjem, og beredskapshjem og/eller institusjonsplassering er tiltak som må brukes der det ikke finnes andre aktuelle alternativer. En institusjonsplassering koster rundt 190 000 kroner per måned per bruker, noe som kan gi store utslag på økonomien.

Oppsummering tiltak

Tjenesteområdet for oppvekst – overordnet

Følgende tiltak er iverksatt for å sikre strammere økonomistyring og bedre budsjettkontroll:

- Sparsomhet i drift: holde utgiftene på møtevirksomhet, kurs osv. på et lavt nivå.
- Reduksjon av rådgiverressurser med 0,5 årsverk med virkning fra 01.01.2026.

- Reduksjon av lønnsutgifter ved bruk av tilgjengelige ressurser i staben til prosjektarbeid, der prosjekter får eksterne tilskuddsmidler/finansiering.
- Bedre periodisering og inntektsoppfølging: følge opp tilskudd og inntekter, passe på at budsjettet er i tråd med reelle utgifter og inntekter, sikre korrekt budsjettering og periodisering.

Tjenesteområdet for barnehage

For å begrense kostnadsvekst og sikre bedre økonomistyring, er det iverksatt flere tiltak i tjenesteområdet for barnehage. Tiltakene retter seg både mot bemanning, opptak og generell driftskontroll:

- Bemanning og vikarbruk:
 - Vikarbruken er redusert med om lag 0,5 millioner kroner
 - Styrerne praktiserer en restriktiv bruk av vikarer
- Kapasitet og opptak:
 - Sommerbarnehagen er avviklet
 - Supplerende opptak er avviklet
 - Det tas ikke inn barn utover hovedopptaket uten at dette er avklart med kommunedirektør og ordfører, og eventuelt finansiert med ekstra bevilgninger
- Økonomistyring og drift:
 - Store utgifter er periodisert mer korrekt
 - Styrerne har økt fokus på nøktern drift og er restriktive med innkjøp

En uløst utfordring på 0,6 millioner kroner forventes redusert gjennom lavere utgifter til søskenmoderasjon og redusert foreldrebetaling til private barnehager.

Tjenesteområdet for grunnskole

I arbeidet med detaljbudsjettet for 2026 er alt av bakgrunnsberegninger gjennomgått, oppdatert og kvalitetssikret. Dette gjelder fordeling av driftsbudsjett, brukerbetaling SFO, tilskuddsmidler fra IMDi, vikarbudsjett, skoleskyss etc. Kontoer er justert, og periodisering av disse er gjennomgått. De fire første månedene viser at dette budsjettarbeidet har gitt større treffsikkerhet og bedre oversikt over økonomien for grunnskole.

Følgende tiltak er gjennomført og/eller i under arbeid:

- Bemanning i innføringsklasse er redusert med 0,3 årsverk fra 01.01.2026.
- Skolekontoret er redusert bemanning med 0,5 årsverk fra og med 01.01.2026. I tillegg har 100 % rådgiverstilling stått vakant siden 01.02.2026, denne stillingen blir bemannet fra og med 01.08.2026.
- Skolene har hatt en svært restriktiv bruk av vikarer ved fravær. Dette har gjort at vi har gått med overskudd i forhold til Navs refusjon av sykepenger, sett opp mot innleie av vikarer.

Skolene har mottatt ressurstildelingen for skoleåret 2026–2027, med et nedtak av 16 stillinger fra 01.08.2026. Dette er svært krevende for skolene, men det jobbes godt for å sette rammene for kommende skoleår i henhold til tildelte ressurser.

Tiltakene oppsummert gir en foreløpig prognose om balanse ved årsslutt.

Tjenesteområdet for læringscenter

Følgende tiltak er iverksatt for å sikre god økonomistyring og holde budsjett i balanse:

- Bosette flyktninger i tråd med kommunestyretvedtak og oppsatt bosettingsplan.
- Fortsette å være sparsomme med driftskostnader.
- Det ansettes ikke vikar for ansatt som er sykemeldt.

Som følge av virksomhetsoverdragelsen fra 01.08.2026 (overgang til interkommunalt kompetansesenter), vil oppgaver etter sosialtjenesteloven knyttet til bosetting og etablering av flyktninger overføres fra læringscenteret til Nav Østre Toten. Dette medfører interne justeringer i budsjetttrammene mellom de to tjenesteområdene. Midler knyttet til læringscenteret på kontoene 14701, 14702 og 14703 overføres derfor til budsjettet for Nav Østre Toten.

Tjenesteområdet for Nav

Det er iverksatt flere tiltak i Nav for å redusere kostnader og motvirke økningen i sosialhjelpsutgifter. Tiltakene retter seg både mot bedre ressursutnyttelse, økt ekstern finansiering og styrket oppfølging av brukere med mål om arbeid og selvforsørgelse:

- Redusere lønnsutgifter.
 - En veileder er lønnet fra prosjekt "Pengesmart; veien til selvstendighet" i 40% stilling fra 01.04.2026 til 31.12.2026
 - IPS-jobbspesialist deltar i et prosjekt i regi av tjenesteområdet for barn og familie, i 20% stilling ut 30.06.26. Usikker på om denne blir forlenget.
 - Refusjon fra staten i 40 % midlertidig stillingen i perioden 01.01.2026–30.06.26
- tiltak for å forebygge økning i sosialhjelpsutgifter:
 - Opprettholde antall deltakere (mulig en liten økning) på Kvalifiseringsprogrammet (KVP), og på denne måten redusere antall personer med behov for økonomisk sosialhjelp. Pr. 30.04.2026 er det 17 deltakere i programmet.
 - Nav Østre Toten har mottatt tilskuddsmidler fra Statsforvalteren i Innlandet til utvikling av de sosiale tjenestene i Nav. Prosjektet har som formål å utvikle nye verktøy for økonomisk veiledning, med særlig fokus på flyktninger. Et sentralt effektmål er å redusere behovet for og nivået på utbetalinger av økonomisk sosialhjelp. Det er sendt inn ny søknad på videreføring av tilskuddsmidler for 2026, og forventet svar på denne er mai/juni 2026.
 - Aktiv bruk av tilgjengelige virkemidler i Nav for å styrke overgangen til arbeid og økt selvforsørgelse. Dette innebærer målrettet arbeidsrettet oppfølging, tett samarbeid med arbeidsgivere og vurdering av andre kilder til livsopphold enn sosialhjelp.

Tjenesteområdet for barn og familie

Det er iverksatt tiltak for å sikre god økonomistyring og bedre kontroll på kostnadsutviklingen i tjenesteområdet. Samtidig arbeides det systematisk med å redusere risiko og håndtere økonomiske utfordringer knyttet til særlig kostnadskrevende tiltak:

- Det gjennomføres jevnlige møter med kontroller, med mål om at alle virksomhetene har god oversikt over sin økonomi, i tillegg til felles ansvar for tjenesteområdet.

1. tertialrapport April-2026

- Regnskapsføring følges opp med rett postering for alle utgifter.
- Det er tett dialog mellom tjenesteområdeleder og virksomhetsledere, der beslutninger om ansettelser, kurs og innkjøp vurderes fortløpende.
- Toten barneverntjeneste har fokus på oppbygging av kompetanse i egen virksomhet for å unngå kjøp fra private tilbydere.

Til tross for tiltak som er iverksatt, er det knyttet stor usikkerhet til barneverntjenestens utgifter på institusjon og beredskapshjem, som kan føre til merforbruk i barneverntjenesten. Det kan være vanskelig å kunne dekke eventuelt merforbruk innenfor tjenesteområdets budsjett.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2022	2,92 %	5,83 %	8,76 %
Årlig sykefravær 2023	2,37 %	6,70 %	9,07 %
Årlig sykefravær 2024	2,13 %	6,03 %	8,16 %
Årlig sykefravær 2025	2,02 %	5,73 %	7,75 %
Årlig sykefravær 2026	2,58 %	8,25 %	10,83 %
Sykefravær 1. tertial 2025	2,67 %	5,50 %	8,17 %
Sykefravær 1. tertial 2026	2,58 %	8,25 %	10,83 %

Kommunalområdet for helse og mestring

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhetsnivå	Rev. bud. 2026	Regnskap hiå. 2026	Avvik hiå.	Rev. bud. 2026	Avvik prognose i kr	Prognose inkl. tiltak
300-Tjenesteområdet for helse og mestring felles	5 109	4 459	651	14 662	1 000	13 662
320-Tjenesteområdet for kommunalmedisinske tjenester	41 525	46 388	-4 863	115 937	-7 300	123 237
330-Tjenesteområdet for tildeling	6 706	6 128	577	18 525	500	18 025
336-Tjenesteområdet for tilrettelagte tjenester	52 743	55 425	-2 683	155 448	-4 300	159 748
337-Tjenesteområdet for hjemmetjenesten	32 313	36 524	-4 211	92 553	-1 250	93 803
338-Tjenesteområdet for institusjonstjenester	37 267	34 106	3 161	96 068	1 500	94 568
Sum	175 663	183 030	-7 367	493 194	-9 850	503 044

Kommentar til status økonomi

Kommunalområdet for helse og mestring

Avvik hittil i år er 7,4 millioner i merforbruk.

Til tertialrapporteringen viser helse og mestring samlet sett et sammensatt økonomibilde. For kommunalområdet som helhet er årsprognosen et merforbruk på 9,7 millioner. Flere tjenesteområder har merforbruk, særlig knyttet til lønn, overtid, innleie, økt tjenestebehov og kjøp av tjenester.

Tilrettelagte tjenester har et merforbruk hittil i år på 2,7 millioner kroner og en årsprognose på 5,3 millioner kroner, blant annet som følge av kjøp av tjenester og forsinket effekt av bemanningsreduksjoner.

Hjemmetjenesten har et merforbruk på 4,2 millioner kroner, men prognosen er redusert til 1,25 millioner kroner. Prognosen forutsetter budsjettjustering på bilhold og etterfaktureringskrav fra Hepro.

Institusjon har så langt et mindreforbruk på 3,0 millioner kroner, hovedsakelig som følge av høyere brukerbetalinger, lavere driftsutgifter og refusjoner, men resultatet ved årsslutt er fortsatt usikkert.

Kommunalmedisinske tjenester har et merforbruk på 4,9 millioner kroner og en årsprognose på 8,3 millioner kroner, særlig knyttet til korttid/KAD ved Labo og legetjenesten.

Tildeling og koordinerte tjenester har et mindreforbruk på 0,6 millioner kroner og forventes å gå mot balanse. Helse og mestring felles har et merforbruk på 0,7 millioner kroner hittil i år, men prognosen viser et mindreforbruk på 1,0 million kroner.

Økonomiplantiltakene er delvis gjennomført. Flere bemannings- og strukturtiltak gir effekt, men økt tjenestebehov, sykefravær, rekrutteringsutfordringer og enkelte tiltak med lavere realisering enn forutsatt gjør at samlet økonomisk effekt foreløpig er lavere enn planlagt.

Tjenesteområdet for tilrettelagte tjenester

Avvik hittil i år er 2,7 millioner i merforbruk.

Det er per nå et merforbruk på 1,3 millioner kroner på fastlønn, 1,0 million kroner på overtid og 1,35 millioner kroner på kjøp fra private aktører hittil i år.

Det er også enkelte øvrige poster med både mer- og mindreforbruk, men disse utjevner i hovedsak hverandre og gir samlet sett begrenset effekt på bunnlinjen.

Kontoer med betydelige avvik:

Fastlønn har vært budsjettert med en reduksjon på om lag 10 årsverk. Deler av denne reduksjonen ble gjennomført fra januar, men effekten har ikke vært fullt ut realisert ennå. Fra mai forventes det at det meste er effektivt. Samtidig er det enkelte forhold som gjør at reduksjonen ikke lar seg gjennomføre fullt ut som planlagt, da forutsetningene i tjenesten avviker noe fra grunnlaget som lå til grunn for de budsjetterte stillingene.

1. tertialrapport April-2026

Det var et betydelig merforbruk på overtid i januar, men dette er redusert frem til og med april. Likevel ligger overtidsforbruket fortsatt høyere enn på samme tidspunkt i fjor.

Det foretas årlig en avregning av kostnader knyttet til drift av Meieritunet. Boligstiftelsen fakturerer Østre Toten kommune for dette, og kostnadene viderefaktureres til brukerne i tilrettelagte tjenester. Det er ikke budsjettert med denne kostnaden, som for inneværende år er beregnet til om lag 200 000 kroner. Tilrettelagte tjenester dekker også subsidiering av husleie for beboere på Meieritunet, noe det er tatt høyde for i budsjettet.

Det er i april utbetalt en faktura på nær 700 000 kroner som gjelder mai. I tillegg er det utbetalt forskudd på om lag 400 000 kroner knyttet til BPA-ordninger for mai og juni samlet. Dette medfører at postene samlet vurderes å være i balanse per første tertial.

Avviket knyttet til inntekter skyldes at inntekter fra ressurskrevende tjenester ikke er bokført i april. Når disse inntektene inntektsføres, forventes en merinntekt på om lag 200 000 kroner i første tertial.

Prognose ved årsslutt:

Prognosen ved årsslutt tilsier et merforbruk på 4,3 millioner kroner

Årsaker til avvik ved årsslutt:

Det vil fra medio mai påløpe et nytt kjøp av tjenester som medfører en merkostnad i 2026 på netto 3,7 millioner kroner. Denne kostnaden er ikke hensyntatt i budsjettet for 2026.

Resterende avvik på 1,6 millioner kroner skyldes en høy inngang av kostnader tidlig i 2026. Utviklingen ser imidlertid ut til å stabilisere seg utover året.

Det er videre avdekket at refusjoner knyttet til ressurskrevende tjenester blir høyere enn tidligere anslått. Dette bidrar til et lavere merforbruk enn det som ble rapportert i april.

Status økonomiplaniltak for 2026

Flere tiltak er gjennomført i tråd med budsjett, herunder bemanningsreduksjoner i enkelte avdelinger og reduksjon i hvilende natt. Omorganisering av avdeling 4 gir effekt, men med noe lavere årsvirkning enn forutsatt. Samtidig er det utfordringer med å realisere planlagte reduksjoner, særlig i avdeling 3 hvor tiltaket vurderes som vanskelig å gjennomføre uten å påvirke faglig forsvarlighet. Samlet sett er flere tiltak i rute, men enkelte større tiltak har redusert effekt.

Tjenesteområdet for hjemmetjenesten

Avvik hittil i år viser 4,2 millioner i merforbruk.

Kontoer med betydelige avvik:

Det er et merforbruk på fastlønn på 0,9 millioner kroner og et merforbruk på innleie av sykevikarer utenfor arbeidsgiverperioden på 1,0 million kroner. Merforbruket på overtid utgjør 0,3 millioner kroner.

Videre er det et merforbruk på 1,1 million kroner knyttet til transportmidler, herunder leasing, bildeler og drivstoff, hvor det ikke er budsjettert med tilsvarende kostnader.

Merforbruket på alarmer og vedlikehold skyldes et etterfaktureringskrav fra Hepro, gjeldende tilbake til 2022, på 1,0 million kroner.

Årsaker til avvik hittil i år:

Merforbruket på fastlønn skyldes flere forhold. Det er bemanning utover budsjettet nivå, særlig i avdeling 2. I tillegg er det avdekket feilkonteringer hvor kostnader til innleie ved permisjoner og fravær er ført på fastlønn. Økning i lederlønn som følge av lokalt lønnsoppgjør er heller ikke fullt ut innarbeidet i budsjettet for 2026. Videre har det vært en periode med dobbel lederlønn i forbindelse med konstituering av virksomhetsleder i psykisk helse og rus, samt ved overgang til ny leder, noe som har bidratt til merforbruket.

Merforbruket på overtid henger i hovedsak sammen med høyt sykefravær. Dette gir økt behov for overtid ved korttidsfravær, og særlig i helger hvor det er færre ansatte tilgjengelig og flere vakante stillinger. Overtid benyttes også for å sikre nødvendig fagkompetanse i tjenestene. Det høye sykefraværet påvirker samtidig behovet for innleie. I perioden er det imidlertid mottatt høyere Nav-refusjoner enn kostnadene til innleie, med en samlet refusjon på om lag 1,5 millioner kroner, noe som gir en positiv effekt på økonomien.

Antall vedtakstimer i avdelingen har økt den siste måneden, noe som har medført behov for økt innleie ved fravær for å kunne opprettholde tjenestetilbudet. I avdeling 1 har tjenesteomfanget økt betydelig som følge av flere nye tjenestemottakere tilknyttet Ecura bo og behandling.

Merforbruket knyttet til transport, herunder leasing, bildeler og drivstoff, skyldes at budsjettet for 2026 ikke er justert i tråd med faktisk kostnadsnivå på disse områdene.

Det er også økt behov for innleie i forbindelse med gjennomføring av prosjektet TØRN. Dette innebærer både behov for ekstra bemanning og forskyvning av ansatte fra ordinære vakter til dager med prosjektaktivitet. Kostnadene knyttes til prosjektkode.

Avdeling psykisk helse og rus har et merforbruk som følge av økt bemanningsbehov ved overtakelse av nye brukere (Nerbo). Planlagt reduksjon i stillinger som budsjetttiltak i 2026 har ikke hatt full effekt. I tillegg har det vært nødvendig å opprettholde ett årsverk i en overgangsperiode mellom tjenester, noe som bidrar til økte lønnskostnader.

Prognose ved årsslutt:

Prognosen ved årsslutt tilsier nå et merforbruk på 1,25 millioner. Prognosen forutsetter budsjettjustering på bilhold og etterfaktureringskrav fra Hepro.

Status økonomiplaniltak for 2026

Tiltakene samlet sett viser en betydelig forventet innsparing, men med avvik fra plan. Reduksjon i vakante stillinger er gjennomført som forutsatt og gir full effekt. Samtidig er reduksjon i overtallighet kun delvis realisert, og kutt i tjenesteomfang har så langt gitt lavere effekt enn planlagt. Årsprognosen indikerer et samlet negativt avvik sammenlignet med opprinnelig mål. Samtidig er enkelte tiltak, som sommerbonus, nær planlagt nivå.

Tjenesteområde institusjon

Avvik hittil i år er 3,2 millioner kroner i mindreforbruk.

Det er et mindreforbruk på fastlønn i faste stillinger på 0,65 mill. kroner.

Overtid viser et merforbruk på 0,55 mill. kroner.

Samlet drift viser et mindreforbruk på 0,7 mill. kroner så langt i år. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til medikamenter og lisensavtaler. Samtidig er det et merforbruk på vask av tekstiler og leievask. Kostnader til medisinsk forbruksmateriell er i balanse.

Inntekter fra brukerbetalinger er høyere enn budsjettet og bidrar positivt til resultatet.

Årsaker til avvik hittil i år:

Hovedårsaken til mindreforbruket hittil i år er høyere inntekter fra brukerbetalinger enn budsjettet, i tillegg til mindreforbruk på driftsutgifter og mottatte refusjoner knyttet til sykefravær.

Merforbruket på overtid skyldes i hovedsak sykefravær og vakante stillinger, hvor det har vært krevende å rekruttere vikarer med nødvendig kompetanse. Dette har særlig påvirket nattjenesten. I tillegg kan deler av avviket være knyttet til feilbudsjettering i forbindelse med overføring av nattevakter til nytt ansvarsområde. Perioden med utbrudd av norovirus i februar og mars medførte økt fravær og utfordringer med å dekke vakter uten å bryte smittebarrierer, noe som resulterte i høy overtidbruk. Enkelte pasientforløp med behov for en-til-en-bemanning har også bidratt til økte kostnader.

Mindreforbruket på drift må også ses i sammenheng med aktiv bruk av TØRN, tett økonomistyring i avdelingene og mer fleksibel bruk av kompetanse på tvers av enheter. I tillegg har bruk av vikarer med lavere kompetanse der dette er forsvarlig, samt redusert innleie ved fravær, bidratt til lavere kostnader.

Prognose ved årsslutt:

Prognosen for årsresultatet er usikker på nåværende tidspunkt, og vil kunne vurderes nærmere etter gjennomført sommerferieavvikling. Det forventes imidlertid at resultatet samlet sett vil kunne nærme seg balanse.

Inntekter fra brukerbetalinger vil også være en viktig faktor som påvirker resultatet ved årsslutt.

Status økonomiplaniltak for 2026

Tiltakene knyttet til reduksjon i stillinger og justering av lønnsnivå er gjennomført, men delvis motvirket av tilbakeførte midler etter politisk vedtak. Bruk av TØRN og prioriteringsverktøy er etablert, men økt tjenestebehov har begrenset muligheten til å realisere full gevinst. Sommerbonus er innarbeidet, men det er usikkerhet knyttet til endelig effekt. Samlet vurderes tiltakene som i hovedsak gjennomført, men med begrenset netto innsparing.

Tjenesteområde kommunalmedisinske tjenester

Avvik hittil i år viser et merforbruk på 4,9 millioner kroner.

De største avvikene er knyttet til korttid og KAD, avdeling 3 ved Labo, med et merforbruk på 2,0 millioner kroner, samt legetjenesten med 1,7 millioner kroner. Øvrige virksomhetsområder har mindre avvik.

De 1,6 millioner kronene som ble tilført etter kommunestyrets budsjettvedtak i desember, er fordelt med 0,8 millioner kroner til legetjenesten og 0,8 millioner kroner til korttid og KAD, avdeling 3. Midlene er innarbeidet i de respektive budsjettene.

Årsaker til avvik hittil i år:

Avviket ved korttid og KAD, avdeling 3 ved Labo, er i hovedsak knyttet til økt tjenestebehov med økt bemanningsbehov. I tillegg ble bemanning som skulle overføres til nattjenesten lønnet frem til 12. januar, samtidig som budsjettet ble redusert med virkning fra 1. januar. Dette var det ikke tatt høyde for i budsjettplanlegging.

Det er også utfordringer knyttet til bruk av faste stillinger i både legetjenesten og kommunalmedisinske fellestjenester. I fellestjenestene har det vært underbudsjettert bemanning i årets første måneder. I legetjenesten er det benyttet flere stillinger enn budsjettert, blant annet som følge av inntak av to LIS1-leger (én mer enn budsjettert) og ansettelse av 1,7 stilling hjelpepersonell.

Videre er det avdekket feilkonteringer knyttet til fastlønn og IT-utstyr. Legetjenesten har også hatt et akutt behov for utskifting av medisinsk utstyr som ikke var budsjettert, med en kostnad på om lag 0,4 millioner kroner.

Prognosen ved årsslutt tilsier et merforbruk på 8,3 mill. kroner.

Avviket fordeler seg med 5,0 millioner kroner ved korttid og KAD, avdeling 3 ved Labo, 0,2 millioner kroner ved friskliv/fysio- og ergoterapitjenesten og 0,4 millioner kroner ved aktivitetstjenesten.

Merforbruket innen fysio- og ergoterapitjenesten er knyttet til lønnsøkninger som ikke er budsjettert. For aktivitetstjenesten er det lagt til grunn at planlagt samlokalisering på Balke ikke gjennomføres, noe som gir et høyere kostnadsnivå enn forutsatt.

For korttid og KAD, avdeling 3, samt legetjenesten, er det lagt til grunn en videreføring av de samme forholdene som påvirker avviket hittil i år.

Status økonomiplaniltak for 2026

Tiltaksbildet er sammensatt, med både overoppnådde og svakt realiserte tiltak. Vakante stillinger og utsatt utlysning gir høyere innsparing enn planlagt, mens reduksjon i helgestillinger og enkelte strukturelle tiltak har lavere effekt enn forventet. Økte kostnader knyttet til videreutdanning og sommerbonus trekker i motsatt retning. Samlet gir dette et variert bilde med både positive og negative avvik.

Tjenesteområde tildeling og koordinerte tjenester

Det er et mindreforbruk hittil i år på 0,6 millioner kroner.

Mindreforbruket er knyttet til 0,35 millioner kroner på fastlønn i faste stillinger, samt merinntekter fra Nav-refusjoner på 0,6 millioner kroner.

Avviket må ses i sammenheng med bruk av ekstra ressurser på fastlønn, som følge av sykefravær i perioden.

Prognosen ved årsslutt tilsier et mindreforbruk eller tilnærmet balanse.

Helse og mestring felles

Avvik hittil i år er 0,7 millioner kroner i merforbruk.

Kontoer med betydelige avvik

Det er et samlet mindreforbruk på varer og tjenester, hovedsakelig knyttet til kontormateriell (0,2 millioner kroner), diverse varer og tjenester (0,5 millioner kroner) og avsatt pott for varer og tjenester (1,3 millioner kroner). Dette motvirkes delvis av et merforbruk på lisensavtaler (0,6 millioner kroner) og andre avgifter og gebyrer (0,7 millioner kroner).

Årsaker til avvik hittil i år:

Det ligger diverse budsjettposter på gruppa for driftsutgifter som kan betraktes som reserver til utviklingsarbeid og konsulentkjøp.

Prognose ved årsslutt:

Prognosen ved årsslutt tilsier et mindreforbruk på 1 million kroner

Årsaker til avvik ved årsslutt:

Se forklaring hittil i år

Status økonomiplaniltak for 2026

Arbeidet med innsparing innen IKT pågår, men har så langt gitt begrenset økonomisk effekt. Reduksjon i kontorutgifter er under arbeid. Flytting av rådgiverressurser og justering av rådgiverfunksjonen innen kommunalmedisinske tjenester er gjennomført som planlagt og gir forventet effekt. Økt brukerbetaling og NAV-refusjoner har gitt delvis effekt. Midler til grunnbemanning er fordelt på tjenesteområdene.

Oppsummering tiltak

Tjenesteområdet for tilrettelagte tjenester

- Det arbeides med å tilpasse driften til de nye kostnadsforutsetningene, herunder tett oppfølging av kjøp av tjenester.
- Det jobbes kontinuerlig med å redusere innleie. For resten av året vil det føres en strammere praksis med hensyn til hvilke oppgaver som må utføres ved fravær av personell. Det skal foretas kritiske vurderinger før eventuell innleie, og innleie skal kun benyttes der det er nødvendig for å sikre forsvarlig drift.
- Det er utarbeidet kontinuitetsplaner i avdelingen basert på trafikklysmodellen. Det er besluttet i ledermøte i tjenesteområdet at denne modellen skal benyttes aktivt, og at ekstra innleie kun skal skje når det er strengt nødvendig.

- Videre følges utviklingen i kostnadsnivået tett for å sikre at den observerte stabiliseringen vedvarer gjennom året.
- Det gjennomføres en gjennomgang for å sikre at inntekter knyttet til ressurskrevende tjenester er korrekt beregnet. Oppdaterte beregninger vil bli lagt til grunn i videre økonomioppfølging for å sikre mer presise prognoser.
- Det vil arbeides med omorganisering av enkelte tjenester gjennom sommeren og høsten 2026, med sikte på mer effektiv drift.
- Det er besluttet å gjennomføre en ekstern gjennomgang av tilrettelagte tjenester. Dette forventes ikke å gi vesentlig effekt på regnskapet for 2026, men vil kunne danne grunnlag for mulige tiltak fra 2027, herunder reduksjon av utgifter og/eller økning av inntekter.

Tjenesteområdet for hjemmetjenesten

- Innleie reduseres og skal kun benyttes når det er nødvendig for å sikre forsvarlig drift. Ved fravær skal det, der det er faglig forsvarlig, benyttes personell med lavere kompetanse.
- Vaktdisponering skal strammes inn vakter forkortes når dette er driftsmessig forsvarlig.
- Alle vedtak i hjemmetjenesten skal gjennomgås og evalueres innen utgangen av mai, med sikte på reduksjon i tjenesteomfang og ressursbruk.
- Oppgaver skal i større grad delegeres fra sykepleiere og fagarbeidere til assistenter for å redusere overtidbruk.
- Bruk av overtid skal reduseres gjennom økt rekruttering og bruk av vikarer, herunder elever og studenter til helgearbeid.
- Budsjettmidler til transport og bilhold overføres til korrekt ansvar i forbindelse med 1. tertial.
- 50 % av fastlønnskostnaden for psykologstilling overføres til oppvekst og velferd. Dette innarbeides i budsjettjustering for å oppnå effekt fra 2. halvår 2026 og redusere merforbruket.

Tjenesteområdet for institusjon

- Rekruttering til helgestillinger og tilkallingsvikarer skal videreføres og styrkes.
- Innleie skal vurderes strengt opp mot faktisk kompetansebehov.
- Overtidsbruk skal reduseres og holdes innenfor budsjettamme.
- Ressurser skal utnyttes bedre på tvers av alle fem avdelinger.
- Prioriteringsverktøyet i TØRN skal benyttes aktivt ved vurdering av bemanning og oppgaveløsning.
- Bruk av arbeidsmarkedstiltak, lærlinger og elever skal videreføres for å styrke bemanning og redusere kostnader.

Tjenesteområde for kommunalmedisinske tjenester

Korttid/KAD, avdeling 3

- Konteringer på fastlønn er gjennomgått og korrigert, stillingsforbruk er nå i tråd med stillingsoversikt.
- Innleie skal fortløpende vurderes og begrenses, særlig på dag og kveld.

- Overtidsbruken er redusert og skal holdes på et lavt nivå.
- Vaktene kortes ned der dette er driftsmessig forsvarlig.
- Bemanning skal utnyttes på tvers av avdelinger på Labo.
- Det skal vurderes alternative løsninger ved økt tjenestebehov.
- Rekruttering til faste stillinger og ved langtidsfravær prioriteres, pågående prosesser.
- Rekruttering til helgestillinger styrkes for å redusere innleie. Sambruk av stillinger mellom legetjenesten og avdeling 3 videreutvikles.
- Arbeid med økt bruk av helgetimer og alternative turnusordninger videreføres inn mot planlegging for 2027.
- Kalenderplanlegging skal i større grad tilpasses faktisk behov, herunder vurdering av bruk av Dynamon.
- Kompetanse og oppgaver skal fordeles mer effektivt gjennom TØRN, herunder økt oppgavedeling.
- Tiltak for å beholde kvalifisert personell skal prioriteres, herunder kompetanseutvikling og mer fleksible arbeidstidsordninger.
- Det vurderes om oppgaver kan overføres til andre tjenesteområder der det ikke er behov for helsefaglig kompetanse.

Legetjenesten

- Feilkontering, herunder på fastlønn og IT-utstyr, skal korrigeres.
- Ressurser skal benyttes på tvers av legesentrene ved fravær for å unngå innleie.
- LIS1-leger skal benytte takstsystemet fullt ut for å sikre inntekter til kommunen for å ballansere merforbruket

Aktivitetstjenesten

- Ekstra innleie på grunn av økt tjenestebehov er avsluttet fra 01.05.2026.

Tjenesteområde tildeling og koordinerte tjenester

Opprettholde balanse.

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2022	3,48 %	10,04 %	13,52 %
Årlig sykefravær 2023	3,30 %	8,90 %	12,20 %
Årlig sykefravær 2024	2,90 %	9,07 %	11,97 %
Årlig sykefravær 2025	2,95 %	8,68 %	11,63 %
Årlig sykefravær 2026	3,28 %	10,09 %	13,37 %
Sykefravær 1. tertial 2025	3,23 %	10,10 %	13,33 %
Sykefravær 1. tertial 2026	3,28 %	10,09 %	13,37 %

Kommunalområdet for samfunn og strategi

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

1. tertialrapport April-2026

Enhetsnivå	Rev. bud. hiå. 2026	Regnskap hiå. 2026	Avvik hiå.	Rev. bud. 2026	Avvik prognose i kr	Prognose inkl. tiltak
150- Tjenesteområdet for bygg, eiendom og veger	27 145	29 354	-2 210	74 557	0	74 557
400- Tjenesteområdet for kultur	12 154	11 464	690	27 436	0	27 436
510- Tjenesteområdet brann og redning	3 755	3 326	429	10 857	0	10 857
532- Tjenesteområdet for vann og avløp	-6 569	-8 063	1 494	-43 390	0	-43 390
601- Tjenesteområdet for strategi og utvikling	7 173	13 213	-6 039	16 072	0	16 072
610- Tjenesteområdet for byggesak, plan og landbruk	3 238	2 583	655	8 229	0	8 229
Sum	46 896	51 877	-4 981	93 762	0	93 762

Kommentar til status økonomi

Kommunalområdet for samfunn og strategi

Overordnet for kommunalområdet

Leser man bare tallene i tabellen, vil en se at det er et betydelig avvik på rundt 5 millioner kroner. Det gjør det spennende for dere å lese teksten under for å finne forklaringene. Prognosene tilsier at vi kommer til å lande i balanse mot slutten av året, selv om det vil kreve omprioriteringer, nøkternhet og salderinger. Bakgrunnen for dette er at de største utgiftspostene skal dekkes opp med tilskudd, eksempelvis innen bredbånd og fra Hans-midler. Derfor er avviket midlertidig, og traff tertialrapporteringstidspunktet før inntektene kommer inn. Så ligger det usikkerheter i flere tjenesteområder, som kan påvirke resultatet i begge retninger.

I denne tertialen vil vi trekke frem:

Kapp næringshage:

Utleiesituasjonen tilsier at det er stor kapasitet til å ta i mot nye leietakere. Totalt er det ledig 10 kontorer og 17 plasser i åpent landskap. Derfor ser man på løsningen for hvorvidt det er muligheter for lokalisering av Kapp legesenter i lokalene. Dette er for å sikre en mer effektiv bruk av bygg i kommunalt eie, når det er ledige lokaler. Dette vil det komme egen sak på til høsten. Videre må det gjøres vurderinger i forbindelse med budsjettprosessen, om kommunen skal videreføre avtalen med Vaager eller om det er ressurser internt i kommunen som kan omprioritere oppgaver til å følge opp næringshagen. Bakgrunnen for dette er at avtalen med Vaager ligger på rundt 1,2 millioner kroner, og at det ikke er avsatt midler til denne avtalen.

Landbrukskontor:

I denne tertialen er det jobbet med formalitetene rundt samarbeidet. Det er landet en samarbeidsavtale, som kommer til behandling i juni.

For landbrukskontoret i Østre Toten har det vært en krevende bemanningssituasjon, med flere sykmeldte. Dette gjør at det har vært leid inn ressurser, deriblant fra Vestre Toten kommune, for å få løst de sakene som haster mest.

Lokaler til læringssenteret:

Læringssenteret flytter ut fra gamle Seierstad skole i løpet av sommeren. Det er allerede avtalt interkommunalt kompetansesenter som skal lokaliseres i Vestre Toten. De lokalene er ikke klare. Derfor skal tjenesten samlokaliseres på Gjøvik. Dette er leiekostnader vi ikke har kontroll på. Årsaken til det er at vertskommunen ikke har kommet med et budsjett for leie av lokalene i 2026. Uansett er det marginalt med innsparing knyttet til lokalene vi flytter ut av, altså gamle Seierstad skole. Nettoresultat for leieforholdet vil belastes bygg og eiendom og påvirke dette området.

Arbeidet med kommuneplanens arealdel:

Dette er et stort og omfattende arbeid som ledes av strategi og utvikling. Det er noe forsinkelse, og håper å kunne få vedtatt ny arealdel senest første kvartal 2028.

BoGodt:

Dette er et prosjekt hvor det skal realiseres omsorgsboliger i Lena sentrum. Husbanken har innvilget tilskudd til prosjektet. Prosjektet går etter planen, med planlagt byggestart høsten 2026.

Brannstasjon:

Byggingen av brannstasjonen har kommet godt i gang og er i rute. I forbindelse med byggetrinn 2 av brannstasjonen, som da skal være en garasje til utstyr, så jobbes det nå med å se på muligheter for at det kan innpasses i eksisterende prosjekt, innenfor den rammen som er bevilget. Det vil komme tilbake egen sak om dette.

Tjenesteområdet for bygg, eiendom og veger

Generell kommentar:

Tallene for tjenesteområdet i Framsikt viser et negativt avvik på ca. to millioner kroner. Dette stemmer ikke med den reelle situasjonen. Hovedårsakene til dette er at den enkelte post ikke periodiseres i tråd med reelle utgifter og inntekter. Dette gir avvik. Den andre hovedårsaken er utgifter til "Hans-prosjekt" på Peder Balkesenteret. Utgifter til dette dekkes inn ved slutten av året gjennom midler som er avsatt etter Hans.

Ansvar Bygg og eiendom

Pr. utgangen av april er situasjonen i tråd med budsjett. Tallene viser noe avvik på enkelte poster. Lønnsutgifter er noe under budsjett på grunn av ledig stilling med oppstart april. Forsikringsutgiftene på kommunale bygg har økt betydelig de siste to årene. Fra 2024 har de økt med 60 % eller ca. 600 000 kroner. I budsjett er det tatt høyde for økning, men ligger fortsatt 120 000 kroner over budsjett. Kommunale avgifter innenfor vann og avløp er igjen høyere enn budsjettet. Dette skyldes både et noe økt forbruk i 2025 og at VA-gebyrene øker mer enn den generelle prisstigningen. For å dekke dette må

det foretas reduksjoner på andre poster. Videre ser vi også en stadig økende kostnader til nødvendige serviceavtaler.

Når det gjelder vedlikehold så har utgiftene til brøyting/strøing vært noe lavere enn tidligere år. Med en normal førjulsvinter vil det kunne ligge an til et positivt resultat. Allikevel må vi ta høyde for at det kan komme snø tidligere enn det har gjort de siste årene. For øvrig er det ført en utgift i størrelsesorden 1,2 millioner kroner på vedlikehold som gjelder "Hansprosjekt" på Peder Balkesenteret. Disse vil bli dekket inn gjennom avsatte midler, men gir et betydelig avvik i denne rapporten.

Inntektene er i tråd med budsjett. Det er i 2026 budsjettet med leieinntekter fra utleie på Fjellvoll. Det er imidlertid ikke tatt høyde for i budsjettet bortfall av leieinntekter ved at Nav flytter ut av Rådhuset i fjerde kvartal. Dette vil dreie seg om ca. 250 000 kroner og med en helårsvirkning på 1,0 millioner kroner i 2027. Det er på samme måte heller ikke tatt høyde for at kommunen skal betale leie for lokaler i Silogata 20 fra oktober. Dette vil være en betydelig kostnad. Helårsvirkningen inkludert bygningsmessig drift vil være i størrelsesorden 7 millioner kroner, eller i underkant av 2 millioner kroner i 2026. Det vil også bli endringer fra august da læringscenteret flytter ut av sine lokaler og skal leie lokaler i nabokommune. Videre betales det leie for lokaler til Bygdelab.

Ansvar energi

Resultatet for energi er hittil i 2026 ca. 1 million kroner lavere enn budsjett i 2025. Forbruket til strøm er noe høyere enn i 2025. Kostnaden for strøm pr. kwh. er lavere enn i fjor. Dette skyldes at bundet pris er gunstig. Spotprisen har vært noe høyere enn kommunal strømpris. På grunn av høy spotpris er prisen på fjernvarme noe høyere. Dette sammen med høyere forbruk gir en ganske betydelig økning i kostnad. Det har vært høye kostnader til oppvarming med olje på Skreia ungdomsskole som følge av havari på el-kjel. Oljeprisen har vært høy og kostnaden er langt høyere enn å benytte strøm. Noe av denne kostnaden er feilført i regnskapet og må rettes i etterkant. Videre gir høy spotpris en høyere inntekt på salg av konsesjonskraft.

Totalt sett ser det er et noe bedre resultat enn budsjett pr. mars.

Ansvar prosjekter (drift)

Situasjonen er i tråd med budsjett.

Renhold

Totalt sett ser forbruk/regnskap til å være noe bedre enn budsjett.

Vaktmester og byggdift

Situasjonen er i tråd med budsjett

Veger

Budsjettet for vegområdet er økt noe i forhold til 2025 gjennom omprioriteringer innenfor bygg og eiendom. Dette har vært helt nødvendig for å kunne dekke kostnader til vintervedlikehold. Forbruket til vintervedlikehold er på et noe lavere nivå enn i 2024 og 2025.

Totalt bygg og veg

Situasjonen innenfor bygg ser foreløpig ut til å være i tråd med budsjett eller noe bedre når en ser bort fra utfordringene med leieutgifter til Silogata og bortfall av inntekter på rådhuset. Det må allikevel følges tett opp for å sikre balanse ved årsslutt.

Tjenesteområdet for kultur

Første tertial er en periode for kultur med mye planlegging av aktiviteter for sommeren og mye dialog med lag og foreninger. Vi har forberedt, lyst ut, og i samarbeid med musikk-, idrett- og ungdomsråd fordelt kulturmidler til lag og foreninger. Første tertial har også hatt fokus på nye ansatte og ansatte som har fått nye oppgaver. Deltakelse i interkommunale og tverrfaglige prosjekter har det også blitt mye jobb med, slik som byggeprosjektet "Ny Ungdomsskole", med tilhørende flerbrukshall og "Nytt ungdomshus".

Kulturskolen har utover vanlig drift, hatt mye fokus på nyansettelser i vår sammen med utleie av kokeriet og koordineringen av booking for Sopps plass ved Kapp melkefabrikk.

Peder Balke-senteret har hatt mye fokus på årets store utstillingsesong, som er en jubileumsutstilling. Peder Balke-senteret er 40 år og skal feires.

Biblioteket har sammen med fylkesbiblioteket og bibliotekene i Vestre Toten og Gjøvik startet med folkedialog. Dette er en metode for dialog utviklet av Nansen fredssenter, og som vi ønsker å benytte i dialog med innbyggere.

Tjenesteområdet kultur har et mindreforbruk på i underkant av 700 000 kroner etter første tertial. Her er det kulturkontoret og Peder Balke-senteret som har de største mindreforbrukene.

Økonomisk kan vi si at tjenesteområdet kultur har ofte utfordringer med periodiseringen av utgifter og inntekter igjennom året da aktiviteten kan forskyve seg uten at budsjettet gjør det. Da vil vi få avvik i henhold til budsjett. Vi er i dialog med økonomi for å se på tiltak som løpende kan gi et riktigere oppdatert bilde for kultur.

Vi forventer å ende med et mindreforbruk på rundt 300 000 kroner i 2026.

Kulturenheten – felles

Kulturkontoret har et avvik på ca. 670 000 kroner i mindreforbruk.

Dette skyldes på utgiftssiden et mindreforbruk på lønn. Dette er vakante faste stillinger og et mindreforbruk i støttekontaktjenesten. Mindreforbruket i støttekontaktjenesten skyldes differanse på leverte timelister i perioden opp mot vedtatt forbruk. Dette vil trolig jevne seg ut igjennom året. Merforbruket på drift er knyttet til IT-kostnader og ekstra utbetalinger i støtte til lag og foreninger,

vedtatt i kommunestyre. Inntektssiden viser et større mindreforbruk som skyldes inntekter fra bundne driftsfond og en periodiseringsfeil for offentlige tilskudd.

Kulturskolen

Estimerer å gå i balanse ved årets slutt.

Biblioteket

Tilnærmet i balanse

Transportordning NBT (Norsk bibliotektransport) gikk konkurs i april, men det er et nytt nasjonalt tilbud på plass. Kostnadene ved den nye ordningen er pr. dato ukjent. NBT sin avtale skulle også reforhandles i 2026.

Peder Balke-senteret

Avvik mindreforbruk handler om sesongrelatert drift, og vil jevne seg ut fra mai da driften er fullt ut operativ. Har nå periodisert inntektene slik at de samsvarer bedre med sesongen.

Tjenesteområdet brann og redning

Økonomien i brann- og redningstjenesten er per april 2026 vurdert som under kontroll og innenfor normal drift. Det er et positivt avvik hittil i år på om lag 430 000 kroner, som i hovedsak skyldes lavere forbruk enn planlagt. Samtidig er årsprognosen uendret, og det forventes balanse ved årets slutt. Variasjoner mellom enhetene utligner hverandre og påvirker ikke totalbildet.

Samtidig er økonomien i brann- og redningstjenesten sårbar for uforutsette hendelser. En større hendelse, som en storbrann, kan på kort tid medføre betydelige ekstra kostnader og sette budsjettet under press. Slike hendelser er krevende å forutse og kan i begrenset grad budsjetteres for.

Tjenesteområdet for vann og avløp

Vann og avløp

Samlet avvik hittil i år (i kroner)

Utgifter: Mindreforbruk på 3 152 603 kroner.

Inntekter: Reell merinntekt på ca. 2,1 millioner kroner. Avviket i merinntekt skyldes avregningen mellom innbetalt vann (akonto) 2025 og faktisk vannforbruk. Vi ser at flere av de store, næring og større offentlige bygg, brukte noe mer vann i 2025 enn året før. Denne avregningen kom på 1.

kvartalregningen, som hadde forfall i mars. Dette er vanskelig å budsjettere med da vi ikke kjenner det reelle forbruket til kommunens abonnenter. Inntektene vil balansere mot budsjett ved årsslutt.

Vann

Totalt mindreforbruk på ca. 1 860 000 kroner.

Strøm: Mindreforbruk på ca. 535 000 kroner. Strømqregningen for april er ikke regnskapsført enda. Tas det høyde for denne anslås mindreforbruket å være i størrelsesorden 200 000 kroner. Selv om kommunen har bundet store deler av strømmen i fastpris, er det fremdeles noe sesongvariasjon som kan påvirke utfallet. Antar balanse ved årsslutt.

Vedlikehold har et mindreforbruk på 1,8 millioner kroner hittil i år. Dette følger av et jevnt periodisert budsjett, mens driften i vintermånedene er lavere enn ellers på året. Dette er en vanlig trend på VAR.

Materialer til vedlikehold har et merforbruk på 360 000 kroner. Budsjettert innkjøp av lekkasjesøk-utstyr, pluss innkjøp av reduksjonsskummer er gjort tidlig på året. Budsjettet er periodisert likt hver måned.

Serviceavtaler og lisensavtaler har et merforbruk så langt i år. Store årsfaktura fra Guard driftsovervåking og Gemini VA digitale kart har kommet. Antar balanse ved årsslutt.

Avløp

Totalt merforbruk på 724 000 kroner.

Strøm: Mindreforbruk på ca. 270 000 kroner. Som på vannsiden har ikke regningen for april kommet. Antar balanse ved årsslutt.

Serviceavtaler, driftsavtaler og lisensavtaler har et merforbruk så langt i år (samme som vann) på ca. 1,1 million kroner. Store årsfaktura fra Guard driftsovervåking og Gemini VA digitale kart har kommet. Antar balanse ved årsslutt.

Vedlikehold har et merforbruk på 405 000 kroner. Planlagt kjøp av ny el-tavle på Kapp renseanlegg er årsaken til merforbruket. Det gjenstår noen fakturer før arbeidet er ferdig og det ser ut til å koste noe mer enn først antatt. Dette gjør at vi holder tilbake og skyver andre planlagte driftprosjekter utover for å holde budsjett.

Transporttjenester har et mindreforbruk på ca. 1 million. Dette gjelder periodisk tømning av privatboliger og Brødrene Grønnerud har først nå begynt sitt arbeid da dette er delvis sesongbasert. Lettere å komme fram til tankene når snøen har gått. Antar balanse ved årsslutt.

Renovasjon

Totalt mindreforbruk på 2 015 000 kroner. Horisont IKS har ikke fakturert på april per nå. Dette er årsaken til mindreforbruket. Anslag per nå er regnskap likt budsjett.

Tjenesteområdet for strategi og utvikling

Til sammen har tjenesteområdet et merforbruk på 6 millioner kroner.

Samfunn og strategi – felles

Mindre avvik fra budsjett.

Ansvar fellesfunksjon næring

Området har hatt et merforbruk i denne perioden på 4,3 millioner kroner. Det er utgifter til bredbåndsutbygging som står for merforbruket. Tilskuddmidler er anmodet fra Innlandet fylkeskommune på til sammen 5 505 000 kroner, og vil derfor utjevne dette.

Kjøp av andre tjenester, i stort Vaager, som utgjør til sammen 290 000 kroner hittil i år, knyttet til drift av Kapp næringshage, det er ikke overført friske midler til denne satsningen. Det må derfor innpasses i årets budsjett. Samtidig må det gjøres konkrete vurderinger for budsjettprosessen til 2027 om dette er en ordning som skal fortsette, eller om det er noe som skal løses av interne ressurser i kommunen - gjennom omprioriteringer av arbeidsoppgaver. I tillegg er det rundt 40 800 kroner til annen næringsrettet virksomhet i kommunen som er belastet området.

Ansvar strategi og utvikling

Området har et merforbruk hittil i år på 1,7 millioner kroner.

Det er et mindre forbruk på 238 000 kroner knyttet til lønn. Her har vi en stilling i foreldrepermisjon fra 01.02.2026 til juni 2026.

Utgifter

Vi har et merforbruk på 1 427 000 kroner. Dette skyldes prosjekt for reetablering av fisketrapp for å utbedre et vandringshinder i Slukelva. Påløpte kostnader på 1 662 400 kroner i første tertial vil i løpet av 2026 i sin helhet bli dekket av Innlandet fylkeskommune, som finansierer prosjektet sammen med Miljødirektoratet.

Forprosjekt om tømning av Håjendammen er ferdigstilt. Kostnaden er dekket av midler fra tidligere tildelt støtte. Ny søknad om støtte til hovedprosjektet blir sendt neste år. Miljøtiltakene i Lenaelva videreføres, og i overkant av 20 000 kroner påløpt hittil i år vil bli dekket inn fra Miljødirektoratet neste år. 12 000 kroner i oppfølging av ekstremværet "Hans". Status for "Hans-prosjekter" gjøres opp i løpet av siste halvdel 2026.

Inntekter

Merinntekter på 1 259 000 kroner skyldes tilskudd fisketrapp 750 000 kroner og momskompensasjon.

Generelt om aktiviteter i driften

Året er så langt preget av høyt tempo og varierte arbeidsoppgaver. Sykefraværet er høyere enn i fjor og påvirker framdriften på planarbeidet vårt.

1. Helhetlig ROS er ferdigstilt og til politisk behandling.
2. GIS-analyser (kartanalyser) brukes stadig mer i alle kommunalområder som underlag i saksbehandling og anskaffelsesprosessen for nytt kartprogram er fullført. Opplæring vil skje til høsten, og fra 01.01.2027 vil ny kartprogramvare være i bruk. Dette vil øke saksbehandlers mulighet til å løse oppgaver selv, og det kan få ned kostnader til konsulentbruk.
3. Kommuneplanens arealdel er noe forsinket på grunn av høyt arbeidspress. Planprogrammet blir lagt fram for mulig vedtak i formannskapet i juni 2026. Vi vil motta tilskuddsmidler på 1 350 000 kroner til planvask og naturkartlegging fra Klima- og miljødepartementet.
4. Arealplanleggerne prioriterer reguleringsplaner og ferdigstillelse av disse siden vi har lavere bemanning på området på grunn av permisjon.
5. Handlingsplanen for næringsutvikling følges opp med drift av Kapp Næringshage, oppfølging av gründere, bedriftsbesøk, ordførerens bedriftfrokost, Helt på jordet m.m. I tillegg arbeides det med prosjekt knyttet til fylkesveg 33.
6. Arbeidet med strategiplan for digital transformasjon er startet opp, men det er noe forsinket på grunn av sykdom
7. Prosjekt M 365 er i rute, der nytt intranett er lansert og i løpet av høsten vil det arbeides med kanalstrategi, opplæring, rydding og migrering.

Tjenesteområdet for byggesak, plan og landbruk

Avvik hittil i år (i kroner)

Akkumulert avvik hittil i år (mindreforbruk/merinntekt) på 655 000 kroner

Lønnsutgifter inkludert refusjon lønn har et mindreforbruk på rundt en million kroner. Dette skyldes vakant stilling og vakanse i forbindelse med langtidssykdom.

Utgifter har et merforbruk på 41 398 kroner

Inntekter har en akkumulert mindreinntekt på 318 143 kroner

Øvrige avvik forventes å utjevne seg utover året med mer aktivitet i høysesongen for byggesak og oppmåling. Så langt er det mye å gjøre på byggesak, men det er mange små saker som ikke genererer mye inntekt så langt i sesongen. Håper likevel at inntektene skal jevne seg noe utover høysesongen.

Generelt om aktiviteter i driften

Vi har et mindreforbruk totalt sett:

1. Vi har fortsatt 2 ansatte som har vært langtidssykmeldte på landbrukskontoret. Arbeidsstyrken er i øyeblikket på 1,6 + ressurser av hva den skal være innen landbruk. I tillegg er det en

forholdsvis stor liste saker som vi jobber med. Det blir forsinkelse på disse sakene sammenlignet med normalt tempo. Vi får hjelp av innleide ressurser, deriblant fra Vestre Toten kommune. Kunder er varslet på generelt grunnlag om at det må påregnes lengre behandlingstid på saker de har sendt inn/sender inn. Det vil bli sendt ut varsel spesifikt til de som har søkt om nydyrking, da disse sakene blir mer forsinket enn vi opprinnelig trodde de skulle bli.

2. Vi har fått nye signaler om at utviklingen av ny programvare er forsert, og venter spent på om det kan bety at vi kan få inn den før vi ansetter nye på eiendomsskatt. Det vil i så fall spare oss for tid til opplæring på det gamle systemet og vil gi et mye bedre system å jobbe i for en nyansatt. Innkjøp er antatt gjort når vi ser at det er kjørbart innenfor den tidsrammen vi har til rådighet frem til utskriving av eiendomsskatt for 2027. Fortsetter kommunikasjon med Nordkart om dette.
3. Det satses fortsatt på kurs/opplæring for å bygge opp nyansatte samt tvillingkompetanse for å skape en større grad av robusthet i tjenesteområdet. I tillegg har vi vakanser som vil kreve opplæring når vi får ansatt nye i tjenesteområdet. Vi har ansatt ny person på oppmåling/byggesak. I tillegg er det nå ansatt ny landbruksressurs som starter 3.8 og en ny mann på eiendomsskatt og matrikkelføring som kommer inn den 1.9 i år.
4. Jobben for å avslutte scannet arkiv fortsetter i år. Så langt har Geomatikk hatt behov for å gå igjennom våre bemerkninger for å forstå hvordan de skal løse de svakheter vi har påpekt for deler av arkivert informasjon. Vi holder fortsatt tilbake penger for ferdigstilling av prosjektet. Regningen blir betalt når prosjektet er ferdigstilt og godkjent. Det forventes avslutning av prosjektet i løpet av mai hvis alt er OK.
5. Det vil bli krevende med opplæring på landbruksområdet og på eiendomsskatt og matrikkelføring. To byggesaksbehandlere er godkjent som matrikkelførere, men vil trenge opplæring i verktøyet som skal brukes fremover. Nytt verktøy for matrikkelføring er ikke tilgjengelig før 1.1.2027. På eiendomsskatt har vi tilsvarende situasjon for ny mann som trenger opplæring i en periode der man skal gjøre vedlikeholdtaksering og gjøre ferdig jobben med skatten for 2027. For begge områdene, så har vi ansatte som opprinnelig skulle gå av med pensjon, som velger å jobbe noe lenger for å sikre en god overgang. For ny landbruksressurs skal vi forsøke å få til opplæring av ny mann med de ressursene vi har tilgjengelig og samtidig forsøke å støtte oss på ressurser innleid fra Vestre Toten kommune.
6. Det er fornyet avtale med fallvilt. Den vil medføre en utgiftsøkning på ca, 145 000 kroner per år (estimert ut i fra snittet for siste tre år).

Oppsummering tiltak

Tjenesteområdet for bygg, eiendom og veger

Det vil være fokus på god budsjett disiplin. Det vil være en målsetting å kunne dekke mest mulig av de merkostnadene som området påføres som følge av Silogata 20 med mer for 2026. Når det gjelder 2027 vil bygg og eiendom ikke ha mulighet til å dekke alle merkostnader som påføres som følge av dette. Det blir også viktig å skaffe best mulig grunnlag for budsjett når det gjelder samarbeidsløsninger for læringssenter, barnevern og landbrukskontor.

Tjenesteområdet for kultur Kulturenheten - felles

Vi har behov for å se på periodiseringen vår til neste tertial.

Vakant stilling knyttet til nytt ungdomshus vil også være besatt ved utgangen av andre tertial.

Kulturskolen

Vi tar innsparinger der det er mulig. Blant annet utlyser vi ikke hele stillinger, men reduserer stillingsprosent ved utlysninger. I tillegg er vi særs aktive for å sikre mer utleie for å sikre inntekter.

Tjenesteområdet brann og redning

Samlet vurdering er at driften er god og økonomistyringen solid per nå, men at situasjonen raskt kan endre seg dersom det oppstår større hendelser.

Tjenesteområdet for vann og avløp

Per nå sikter vi mot budsjett. Nøktern og god budsjettkontroll er målet, og per nå vurderes det til å ikke sette inn tiltak.

Tjenesteområdet for strategi og utvikling

Prognose for årsslutt: Det er fortsatt usikkert hvor vi havner ved årsslutt. Vi har flere prosjekter knyttet til konsekvensutredning for kommuneplanens arealdel. I tillegg er det bestilt flere planer der utvikling av kunnskapsgrunnlag og selve prosjektet kan påføre utgifter.

Status økonomiplan tiltak**Rammeendringer i økonomiplanen**

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt Årsprognose budsjett	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Status	Statusbeskrivelse	Just.kode
Politisk vedtak						
Innsparing IKT Drift i h.h.t KST 17.12.25	-150	0	-150	Ferdig	Tas som et flatt osthøvelkutt for kommunalområdet - og er gjennomført.	
Sum	-150	0	-150			
Sum tiltak	-150	0	-150			

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt Årsprognose budsjett	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Status	Statusbeskrivelse	Just.kode
Budsjettendringer						

1. tertialrapport April-2026

Tiltak	Vedtatt Årsprognose budsjett	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Status	Statusbeskrivelse	Just.kode
Investeringsstilskudd Kolbu idrettslag	345	0	345	Ferdig	Beløpet er utbetalt Kolbu/KK iht. kommunestyrevedtak.	
Sum	345	0	345			
Sum tiltak	345	0	345			

Sykefravær

Sykefravær	Fravær korttid	Fravær langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2022	1,62 %	5,43 %	7,05 %
Årlig sykefravær 2023	1,42 %	3,48 %	4,90 %
Årlig sykefravær 2024	1,49 %	5,58 %	7,08 %
Årlig sykefravær 2025	1,27 %	5,35 %	6,62 %
Årlig sykefravær 2026	1,47 %	2,66 %	4,13 %
Sykefravær 1. tertial 2025	1,77 %	7,20 %	8,97 %
Sykefravær 1. tertial 2026	1,47 %	2,66 %	4,13 %

Fellesområder

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhetsnivå	Rev. bud. hiå. 2026	Regnskap hiå. 2026	Avvik hiå.	Rev. bud. 2026	Avvik prognose i kr	Prognose inkl. tiltak
900- Fellesområde utgifter	5 925	7 311	-1 387	14 209	7 192	7 017
990- Fellesområde finansiering	0	10	-10	0	0	0
Sum	5 925	7 322	-1 397	14 209	7 192	7 017

Kommentar til status økonomi